



ตารางเปรียบเทียบ
ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา
และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐
กับร่างกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ/

สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ
วันอังคารที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๐

ตารางเปรียบเทียบ

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐
กับร่างกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการธิการของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.	พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.
โดยที่มาตรา ๓๐๐ วรรคหนึ่ง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ กำหนดให้คณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๔ เป็นศาลรัฐธรรมนูญ จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๐๐ วรรคห้า กำหนดวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัยไว้ ดังต่อไปนี้	โดยที่เป็นการสมควรให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ	โดยที่เป็นการสมควรให้มีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ	โดยที่เป็นการสมควรให้มีพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณาคดีของศาลรัฐธรรมนูญ
-	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตามมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๔๐ มาตรา ๔๑ และ	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งตามมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๕ มาตรา ๔๐	-

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	มาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำโดยอาศัยอำนาจตาม บทบัญญัติแห่งกฎหมาย	มาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๕ ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำโดย อาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย	
ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้เรียกว่า “ข้อกำหนด ศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.”	มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้ เรียกว่า “พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลรัฐธรรมนูญและวิธีพิจารณา คดีของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.”
ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจาก วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราช กิจจานุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจา นุเบกษาเป็นต้นไป	มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต ่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป
ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อกำหนดคณะตุลาการ รัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๔๙	-	-	-
ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้	มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้
“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี	“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี	“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือ คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี	“ศาล” หมายความว่า ศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่กรณี

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
“ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาล รัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่ กรณี	“ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาล รัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่ กรณี	“ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาล รัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่ กรณี	“ตุลาการ” หมายความว่า ประธานศาล รัฐธรรมนูญ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ แล้วแต่ กรณี
“ตุลาการประจำคดี” หมายความว่า ตุลาการซึ่ง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าของสำนวนเป็นรายคดี	-	-	“ตุลาการประจำคดี” หมายความว่า ตุลาการซึ่ง ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นเจ้าของสำนวนเป็นรายคดี
“คดี” หมายความว่า เรื่องที่เสนอต่อศาลเพื่อ พิจารณาวินิจฉัย	“คดีเรื่องพิจารณา” หมายความว่า เรื่องหรือประเด็นที่ เสนอเป็นคำร้องต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย	“คดี” หมายความว่า เรื่องที่เสนอเป็นคำร้อง ต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย	“คดี” หมายความว่า เรื่องที่เสนอเป็นคำร้อง ต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย
“คำร้อง” หมายความว่า คำร้องที่ขอให้ พิจารณาวินิจฉัย	-	-	“คำร้อง” หมายความว่า บรรดาคำร้อง คำขอ ความเห็น คำเสนอ คำกล่าวหา คำแก้ ข้อกล่าวหา คำชี้แจง คำคัดค้าน ที่ยื่นต่อศาล เพื่อพิจารณาวินิจฉัย
“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง	“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง	“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง	“คู่กรณี” หมายความว่า ผู้ร้องและผู้ถูกร้อง
“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาล เพื่อพิจารณาวินิจฉัย	“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดีที่เรื่อง พิจารณาต่อศาลเพื่อพิจารณาวินิจฉัย	“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาล เพื่อพิจารณาวินิจฉัย	“ผู้ร้อง” หมายความว่า ผู้มีสิทธิเสนอคดีต่อศาล เพื่อพิจารณาวินิจฉัย

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาตามคำ ร้องของผู้ร้อง	“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาในคดี เรื่องพิจารณา	“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาในคดี	“ผู้ถูกร้อง” หมายความว่า ผู้ถูกกล่าวหาในคดี
“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคดี	“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคดีเรื่องพิจารณา	“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคดี	“ผู้เกี่ยวข้อง” หมายความว่า หน่วยงาน คณะบุคคล หรือบุคคลที่มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคดี
-	-	“พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ” หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีหน้าที่ช่วยเหลือศาลในกระบวนการพิจารณา	“พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ” หมายความว่า ข้าราชการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากเลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ โดยความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้มีหน้าที่ช่วยเหลือศาลในกระบวนการพิจารณา
“กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การ พิจารณาคดีหรือการกระทำใด ๆ ตามที่บัญญัติ ไว้ในรัฐธรรมนูญ เกี่ยวกับคดีซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่งศาลไม่ว่าการนั้น จะเป็นโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำต่อศาล หรือ ต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำต่อคู่กรณี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึงการส่งคำร้อง การไต่สวน การพิจารณาคดีและการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตาม รัฐธรรมนูญและกฎหมาย	“กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การ พิจารณาคดีหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับคดี เรื่องพิจารณา ซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือ โดยศาล หรือตามคำสั่งศาลไม่ว่าการนั้นจะเป็น โดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำต่อศาล หรือต่อฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำต่อคู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึงการส่งคำร้อง และ การลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ ตามรัฐธรรมนูญและ กฎหมายพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญ	“กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การ พิจารณาคดีหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับคดี ซึ่งกระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่ง ศาลไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำ ต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำ ต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึง การส่งคำร้อง และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย	“กระบวนการพิจารณา” หมายความว่า การ พิจารณาคดีหรือการกระทำใด ๆ เกี่ยวกับคดี ซึ่ง กระทำโดยคู่กรณี หรือโดยศาล หรือตามคำสั่ง ศาลไม่ว่าการนั้นจะเป็นโดยคู่กรณีฝ่ายหนึ่งกระทำ ต่อศาล หรือต่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือศาลกระทำ ต่อคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทุกฝ่าย รวมถึง การส่งคำร้อง และการลงมติ ตลอดจนการปฏิบัติ ตามอำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
“การพิจารณาคดี” หมายความว่า การไต่สวน หรือการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัย	“การ ^{นี้} พิจารณาคดี” หมายความว่า การไต่สวน หรือ การประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณา และ หรือการวินิจฉัย <u>ชี้ขาดของศาลหรือตุลาการ โดยจะออกนั่งบัลลังก์</u> หรือไม่ก็ตาม	“การพิจารณาคดี” หมายความว่า การไต่สวน หรือการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและการ วินิจฉัย	“การพิจารณาคดี” หมายความว่า การไต่สวน หรือการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและการ วินิจฉัย
“การไต่สวน” หมายความว่า การตรวจพยานหลักฐาน การนั่งพิจารณา หรือการสืบพยาน	-	-	-
-	“ข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อขัดแย้ง ข้อโต้แย้ง หรือข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสิทธิและ <u>หน้าที่ตามกฎหมาย และหมายความรวมถึงข้อขัดแย้ง</u> <u>อันเป็นปฏิปักษ์ต่อกันทางการเมือง</u>	“ข้อพิพาท” หมายความว่า ข้อขัดแย้ง ข้อโต้แย้ง หรือข้อเรียกร้องเกี่ยวกับสิทธิและ หน้าที่ตามกฎหมาย	-
-	-	“บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือกฎหมายอันมีชื่อเรียกอื่น และมีผลใช้บังคับได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ	“บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” หมายความว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนด หรือกฎหมายอันมีชื่อเรียกอย่างอื่น และมีผลใช้บังคับได้เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติ

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำงานคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๕ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามข้อกำหนดนี้ และให้มีอำนาจออกกระเปียบหรือประกาศโดยความเห็นชอบของศาลเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามข้อกำหนดนี้</p>	<p>มาตรา ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลโดยความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเที่ยงธรรม</p> <p>ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่ง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ สภาผู้แทนราษฎรและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้</p>	<p>มาตรา ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลโดยความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเที่ยงธรรม</p> <p>ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้ ทั้งนี้ ให้ส่งสภาผู้แทนราษฎรภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตรวจสอบได้ ถ้าต่อมามีการเสนอญัตติและสภาผู้แทนราษฎรมีมติภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ส่งข้อกำหนดดังกล่าวให้สภาผู้แทนราษฎรด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ให้ยกเลิกข้อกำหนดข้อใดไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการให้เป็นไปตามนั้น</p> <p>กำหนดวันตามวรรคสองให้หมายถึงวันในสมัยประชุม</p>	<p>มาตรา ๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกข้อกำหนดของศาลโดยความเห็นชอบจากคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความสะดวกรวดเร็ว และเที่ยงธรรม</p> <p>ข้อกำหนดของศาลตามวรรคหนึ่ง เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
	<p>มาตรา ๕ ให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญศาล อาจแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ศาลเพื่อทำหน้าที่ช่วยเหลือ ในกระบวนการพิจารณาของศาลตามที่ศาลมอบหมาย ได้ วิธีทรมปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามข้อบังคับของศาล</p>	<p>มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพ การปฏิบัติงานด้านคดีรัฐธรรมนูญให้มีตำแหน่ง พนักงานคดีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นข้าราชการสังกัด สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีความรู้และ มีประสบการณ์ในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมาย ระหว่างประเทศ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติหน้าที่ อำนาจหน้าที่ของพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของศาล โดยการปฏิบัติหน้าที่ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ เป็นเจ้าของพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญได้รับเงินเพิ่มสำหรับ ตำแหน่งในอัตราที่คำนวณแล้วไม่ต่ำกว่าเงินเพิ่ม ของนักกฎหมายกฤษฎีกา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ และอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงานคดี รัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๕ เพื่อประโยชน์แก่การพัฒนาคุณภาพ การปฏิบัติงานด้านคดีรัฐธรรมนูญให้มีตำแหน่ง พนักงานคดีรัฐธรรมนูญซึ่งเป็นข้าราชการสังกัด สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญที่มีความรู้และ มีประสบการณ์ในทางกฎหมายรัฐธรรมนูญ กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน กฎหมาย ระหว่างประเทศ หรือกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติหน้าที่ของศาล อำนาจหน้าที่ของพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และ ข้อกำหนดของศาล โดยในการปฏิบัติหน้าที่ ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญเป็นเจ้าของพนักงานตาม ประมวลกฎหมายอาญา คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ และวิธีการเข้าสู่ตำแหน่ง การแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ และอัตราเงินเพิ่มสำหรับตำแหน่งพนักงานคดี รัฐธรรมนูญ ให้เป็นไปตามระเบียบที่ศาลกำหนด</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>หมวด ๑ บททั่วไป</p>	<p>หมวด ๑ บททั่วไป</p>	<p>หมวด ๑ บททั่วไป</p>	<p>หมวด ๑ การจัดตั้งและเขตอำนาจศาล</p>
<p>-</p>	<p>มาตรา ๖ ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดี ตามที่รัฐธรรมนูญและ <u>บทบัญญัติ</u> <u>ประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติ</u></p>	<p>มาตรา ๖ ให้มีศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธาน ศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ โดยมี อำนาจพิจารณาคดีตามที่รัฐธรรมนูญและ บทบัญญัติแห่งกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๖ ให้มีศาลรัฐธรรมนูญประกอบด้วยประธาน ศาลรัฐธรรมนูญและตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและบทบัญญัติแห่ง กฎหมาย ศาลรัฐธรรมนูญมีอิสระในการพิจารณา พิพากษาอรรถคดีให้เป็นไปตามหลักนิติธรรม ให้ถูกต้อง รวดเร็วและเป็นธรรม ตามรัฐธรรมนูญ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย และในพระปรมาภิไธย พระมหากษัตริย์</p>
<p>-</p>	<p>-</p>	<p>-</p>	<p>มาตรา ๗ ก่อนเข้ารับหน้าที่ ตุลาการต้องถวาย สัตย์ปฏิญาณต่อพระมหากษัตริย์ด้วยถ้อยคำดังต่อไปนี้ หรือตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ “ข้าพระพุทธเจ้า (ชื่อผู้ปฏิญาณ) ขอถวายสัตย์ ปฏิญาณว่า ข้าพระพุทธเจ้าจะจงรักภักดีต่อ พระมหากษัตริย์ และจะปฏิบัติหน้าที่ในพระ ปรมาภิไธยด้วยความซื่อสัตย์สุจริต โดยปราศจากอคติ ทั้งปวง เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ประชาชน และความสงบ สุขแห่งราชอาณาจักร ทั้งจะรักษาไว้และปฏิบัติ</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
			<p>ตาม ซึ่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยและกฎหมายทุกประการ”</p>
			<p>มาตรา ๘ เงินเดือน เงินประจำตำแหน่ง และประโยชน์ตอบแทนอื่นของตุลาการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น</p> <p>ตุลาการอาจได้รับเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวตามภาวะเศรษฐกิจ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด</p> <p>ในกรณีที่มีเหตุจะต้องจัดให้มีหรือปรับปรุงเงินเพิ่มค่าครองชีพชั่วคราวตามวรรคสอง ให้เลขาธิการสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญรายงานไปยังคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป</p> <p>ให้ตุลาการได้รับค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่นในกรณีเดินทางไปราชการ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่ศาลกำหนด</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
-	-	-	<p>หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดี</p>
-	-	-	<p>ส่วนที่ ๑ บททั่วไป</p>
<p>ข้อ ๖ วิธีพิจารณาตามที่กำหนดใน ข้อกำหนดนี้ให้ใช้ระบบไต่สวน วิธีพิจารณาใดซึ่งข้อกำหนดนี้มีได้กำหนดไว้ โดยเฉพาะให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับเท่าที่พอจะใช้ บังคับได้และไม่ขัดต่อข้อกำหนดนี้</p>	-	-	<p>มาตรา ๙ วิธีพิจารณาตามที่บัญญัติไว้ใน พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้ระบบไต่สวน วิธีพิจารณาคดีของศาลให้เป็นไปตาม บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ และข้อกำหนด ของศาลตามมาตรา ๔ ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติ และข้อกำหนดดังกล่าวให้นำบทบัญญัติแห่ง ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้ บังคับโดยอนุโลม เท่าที่ไม่ขัดต่อพระราชบัญญัตินี้</p>
-	-	<p>มาตรา ๗ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้นและ วันสิ้นสุด ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และ ถ้าวันสิ้นสุดตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุด ทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวัน สิ้นสุดของระยะเวลา</p>	<p>มาตรา ๑๐ การนับระยะเวลาที่มีวันเริ่มต้น และวันสิ้นสุด ให้นับวันถัดไปเป็นวันเริ่มต้น และ ถ้าวันสิ้นสุดตรงกับวันหยุดราชการหรือวันหยุด ทำการของศาล ให้นับวันทำการถัดไปเป็นวัน สิ้นสุดของระยะเวลา</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๗ ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ใน ข้อกำหนดนี้หรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาล เห็นสมควรหรือเมื่อคู่กรณีร้องขอ ศาลมีอำนาจ ยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นเพื่อประโยชน์ แห่งความยุติธรรม เว้นแต่ รัฐธรรมนูญจะ กำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ</p>	<p>มาตรา ๗ เมื่อคู่กรณีร้องขอและศาล เห็นสมควร ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยาย ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้หรือกฎหมายอื่นที่ ชกษญญูติแห่งพระราชชกษญญูติชกษญญูติ รัฐธรรมนูญนี้ให้คชกษญญูติชกษญญูติชกษญญูติ ตามที่ศาลกำหนดไว้ได้ เมื่อศาลเห็นสมควรหรือ เมื่อคู่กรณีร้องขอ ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยาย ระยะเวลาได้ตามที่ศาลกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เท่าที่จำเป็นเพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรมและประโยชน์ สาธารณะ เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะกำหนด ระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ</p> <p>ในกรณีที่รัฐธรรมนูญกำหนดระยะเวลา พิจารณาวินิจฉัยของศาลไว้เป็นการเฉพาะ ให้เริ่ม นับระยะเวลาตั้งแต่วันที่สำนักงานศาล รัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ได้รับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยเรื่องหรือความเห็นนั้น</p>	<p>มาตรา ๘ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือคู่กรณี ร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นำมาใช้ บังคับ หรือระยะเวลาตามที่ศาลกำหนดไว้ได้ ทั้งนี้เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม และประโยชน์สาธารณะ เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะ กำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ</p>	<p>มาตรา ๑๑ เมื่อศาลเห็นสมควร หรือคู่กรณี ร้องขอ ให้ศาลมีอำนาจยื่นหรือขยายระยะเวลา ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือ กฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้นำมาใช้บังคับ หรือระยะเวลาตามที่ศาล กำหนดไว้ได้ ทั้งนี้ เท่าที่จำเป็นเพื่อประโยชน์แห่ง ความยุติธรรมและประโยชน์สาธารณะ เว้นแต่ รัฐธรรมนูญจะกำหนดระยะเวลาไว้เป็นการเฉพาะ</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
-	มาตรา ๘ กำหนดไว้เทียบเคียงได้กับ ข้อกำหนด ฯ ข้อ ๓๑	มาตรา ๘ กำหนดไว้เทียบเคียงได้กับ ข้อกำหนด ฯ ข้อ ๓๑	มาตรา ๑๒ กำหนดไว้เทียบเคียงได้กับ ข้อกำหนด ฯ ข้อ ๓๑
<p>ข้อ ๘ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจ่าย</p> <p>(๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แก่บุคคลใดที่ศาลเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ความเห็น หรือเบิกความ</p> <p>(๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาของศาล</p>	<p>มาตรา ๙ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการจ่าย <u>ในเรื่องดังต่อไปนี้</u></p> <p>(๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แก่บุคคลใดที่ศาลเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ความเห็น หรือเบิกความ ตามมาตรา ๔๔ หรือบุคคลตามที่ศาลเห็นสมควร</p> <p><u>(๑/๑) ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ตามมาตรา ๔๕</u></p> <p>(๒) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาของศาล</p>	<p>มาตรา ๑๐ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการจ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แก่พยานผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใดที่ศาลเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ความเห็น หรือเบิกความ ตามที่ศาลเห็นสมควร</p> <p>(๒) ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ตามมาตรา ๔๐</p> <p>(๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาของศาล</p>	<p>มาตรา ๑๓ ศาลมีอำนาจออกประกาศกำหนดอัตรา หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในเรื่องดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ค่าป่วยการ ค่าพาหนะเดินทาง ค่าที่พัก ค่าตอบแทน และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ แก่พยานผู้เชี่ยวชาญหรือบุคคลใดที่ศาลเรียกมาให้ถ้อยคำ ให้ความเห็น หรือเบิกความ ตามที่ศาลเห็นสมควร</p> <p>(๒) ค่าใช้จ่ายในการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่</p> <p>(๓) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกี่ยวข้องกับการส่งเอกสารหรือการดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาของศาล</p>
ข้อ ๙ แบบพิมพ์ที่ใช้ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาล กำหนดให้ใช้เพื่อการใด มีรูปแบบขนาดและข้อความอย่างไร ให้เป็นไปตามท้ายข้อกำหนดนี้	-	-	-

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๑๐ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับคำร้องที่ขอให้ วินิจฉัย</p> <p>(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติ ของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือ ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือ ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางการ สมรสนับได้เพียงสองชั้น</p> <p>(๓) เคยถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่ารู้เห็น เหตุการณ์ เว้นแต่เคยมีส่วนร่วมในวิธีพิจารณา ตามกระบวนการทางนิติบัญญัติ หรือเคยแสดง ความเห็นในฐานะเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็น พิเศษในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวข้องกับคำร้องนั้น</p> <p>(๔) เป็นผู้แทนโดยชอบธรรมของคู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งมาก่อน</p> <p>(๕) เป็นกรรมการกฤษฎีกาหรืออนุญาโตตุลาการ ซึ่งพิจารณาคำร้องในเรื่องเดียวกันนั้นมาก่อน</p> <p>(๖) มีคดีอยู่ในระหว่างการพิจารณาที่ตุลาการ นั่นเอง สามี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงชั้น ไปหรือลงมาของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พิพาทกับ</p>	<p>มาตรา ๑๐ ตุลาการ<u>สหตุที่คัดค้านได้ในซึ่ง</u> <u>มีเหตุความไม่เป็นกลางอย่างใดอย่างหนึ่ง</u> ดังต่อไปนี้ <u>จะร่วมเป็นองค์คณะเพื่อพิจารณา</u> <u>วินิจฉัยไม่ได้</u></p> <p>(๑) <u>มีสหไม่ได้เสียที่สหซึ่งในคดีที่ขอให้</u> <u>วิหสห หรือเคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการ</u> <u>ในศาลอื่น อนุญาโตตุลาการ กรรมการในองค์กร</u> <u>ใดหรือดำรงตำแหน่งใด ๆ ในหน่วยงานของรัฐ</u> <u>ซึ่งเคยพิจารณาวินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่</u> <u>เกี่ยวข้องกับคดีเรื่องพิจารณาที่ขอให้วินิจฉัยนั้น</u> มาก่อน</p> <p>(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติของ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือผู้สืบสันดาน ไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือลูกพี่ลูกน้องนับได้ เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทางการสมรสนับได้เพียง สองชั้น</p> <p>(๓) <u>เคยเป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่รู้</u> <u>ได้เห็นเหตุการณ์ เว้นแต่เคยมีสหร่วมใน</u> <u>ทระขสหทระทระทระนิติบัญญัติ หรือเคยแสดง</u> <u>ทระทระเห็นในสห โดยเป็นผู้เชี่ยวชาญ</u></p>	<p>มาตรา ๑๑ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุ อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น อนุญาโตตุลาการ กรรมการในองค์กรใดหรือดำรง ตำแหน่งใด ๆ ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเคยพิจารณา วินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดี ที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน</p> <p>(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติ ของคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือ ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือ ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทาง การสมรสนับได้เพียงสองชั้น</p> <p>(๓) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่รู้ได้เห็น เหตุการณ์ หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็น พิเศษเกี่ยวข้องกับคดีนั้น</p> <p>(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้แทน ตัวแทน หรือทนายความของคู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง</p> <p>(๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั่นเอง สามี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงชั้นไปหรือลงมา ของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พิพาทกับคู่กรณี สามี</p>	<p>มาตรา ๑๔ ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ในเหตุ อย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) เคยเป็นผู้พิพากษาหรือตุลาการในศาลอื่น อนุญาโตตุลาการ กรรมการในองค์กรใดหรือดำรง ตำแหน่งใด ๆ ในหน่วยงานของรัฐ ซึ่งเคยพิจารณา วินิจฉัยในคดีหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคดี ที่ขอให้วินิจฉัยนั้นมาก่อน</p> <p>(๒) เป็นหรือเคยเป็นสามีหรือภริยา หรือญาติของ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง คือ เป็นบุพการีหรือ ผู้สืบสันดานไม่ว่าชั้นใด ๆ หรือเป็นพี่น้องหรือ ลูกพี่ลูกน้องนับได้เพียงสามชั้น หรือเป็นญาติทาง การสมรสนับได้เพียงสองชั้น</p> <p>(๓) เป็นผู้ที่ได้ถูกอ้างเป็นพยาน โดยที่รู้ได้เห็น เหตุการณ์ หรือโดยเป็นผู้เชี่ยวชาญมีความรู้เป็น พิเศษเกี่ยวข้องกับคดีนั้น</p> <p>(๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้แทน ตัวแทน หรือทนายความของคู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่ง</p> <p>(๕) มีหรือเคยมีคดีที่ตุลาการนั่นเอง สามี ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงชั้นไปหรือลงมาของตุลา การนั้นฝ่ายหนึ่ง พิพาทกับคู่กรณี สามี ภริยา</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
คู่กรณี สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไป หรือลงมาของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง	มีความรู้เป็นพิเศษเกี่ยวกับข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับคดี เรื่องพิจารณานั้น (๔) เป็นหรือเคยเป็นผู้แทนโดยชอบธรรม ผู้แทน ตัวแทน หรือทนายความของคู่กรณี ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง บทข้อ (๕) มีหรือเคยมีคดี อยู่ในระหว่งทวง พิพาท หรือข้อพิพาทที่ตุลาการนั้นเอง สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา ของตุลาการนั้นฝ่ายหนึ่ง พินาทกับคู่กรณี สามी ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือ ลงมาของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง	ภริยา หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมา ของคู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง (๖) แสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะ เกี่ยวกับคดีซึ่งไม่ใช่การกระทำตามตำแหน่งหน้าที่ (๗) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับในคดี (๘) เหตุอื่นใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การ พิจารณาวินิจฉัยคดีเสียความยุติธรรม	หรือญาติสืบสายโลหิตตรงขึ้นไปหรือลงมาของ คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง (๖) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับในคดี หรือเหตุอื่นใด อันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาวินิจฉัย คดีเสียความยุติธรรม
-	มาตรา ๑๐/๑ ตุลาการซึ่งมีเหตุอย่างใดอย่าง หนึ่งดังต่อไปนี้ อาจถูกคัดค้านมิให้ร่วมเป็น องค์คณะเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ (๑) เคยมีส่วนร่วมในการตราบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนดที่เสนอให้ศาล พิจารณาวินิจฉัย รวมทั้งแสดงหรือเคยแสดง ความเห็นต่อสาธารณะเกี่ยวกับบทบัญญัติหรือปัญหา ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินี้ดังกล่าว (๒) มีส่วนได้เสียเกี่ยวข้องกับเรื่องพิจารณา	-	-

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
	<p>(๓) <u>แสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะเกี่ยวกับตัวบุคคลหรือพรรคการเมืองที่เสนอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือความเป็นรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรี หรือเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง หรือยุบพรรคการเมืองแล้วแต่กรณี</u></p> <p>(๔) <u>แสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะเกี่ยวกับเรื่องพิจารณา</u></p> <p>(๕) <u>แสดงหรือเคยแสดงความเห็นต่อสาธารณะที่เป็นปฏิปักษ์หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขซึ่งมีหลักการให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมาจากการเลือกตั้งโดยตรงทั้งหมด</u></p> <p>(๖) <u>เหตุอื่นใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาวินิจฉัยเสียความยุติธรรม</u></p>		

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๑๑ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งตามข้อ ๑๐ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใด ตุลาการนั้นเองจะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้าน แล้วขอถอนตัวออกจากการพิจารณาคดีนั้นก็ได้</p>	<p>มาตรา ๑๑ <u>เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งตุลาการซึ่งร่วมเป็นองค์คณะผู้ใดเห็นว่ามีเหตุความไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๐ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใด ตุลาการผู้นั้นจะแถลงต่อศาลแสดงถึงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านแล้วเพื่อขอถอนตัวออกจากศาลไม่ว่าเวลาใด ๆ แล้วเพื่อขอถอนตัวออกจากศาลพิจารณาดีวินิจฉัยนั้นก็ได้ ทั้งนี้เพื่อให้ศาลพิจารณาดำเนินการต่อไป</u></p>	<p>มาตรา ๑๒ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๑ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใด ตุลาการนั้นเองจะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านแล้วขอถอนตัวออกจากการพิจารณาคดีนั้น</p> <p>เมื่อมีการขอถอนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งขอถอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มีการชี้ขาดในเหตุที่อาจถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวนั้นแล้ว</p>	<p>มาตรา ๑๕ เมื่อมีเหตุที่จะคัดค้านอย่างใดอย่างหนึ่งตามมาตรา ๑๔ เกิดขึ้นแก่ตุลาการคนใด ตุลาการนั้นเองจะแถลงต่อศาลแสดงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านแล้วขอถอนตัวออกจากการพิจารณาคดีนั้นก็ได้</p> <p>เมื่อมีการขอถอนตัวตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งขอถอนตัวงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มีการชี้ขาดในเหตุที่อาจถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวนั้นแล้ว</p>
<p>ข้อ ๑๒ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตามข้อ ๑๐ คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด</p> <p>เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ไว้จนกว่าศาลจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้น</p> <p>การกระทำใด ๆ ของตุลาการซึ่งถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินไปก่อนมีเหตุที่อาจถูกคัดค้านนั้น ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น</p>	<p>มาตรา ๑๒ <u>เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องเห็นว่ามีเหตุความไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๐ หรือมีเหตุที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องอาจถูกคัดค้านได้ตามมาตรา ๑๐/๑ คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องยื่นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก็ได้ ก่อนการลงมติเพื่อมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด</u></p> <p><u>เมื่อมีเหตุที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องยื่นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก็ได้ ก่อนการลงมติเพื่อมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด</u></p> <p><u>เมื่อมีเหตุที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องยื่นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก็ได้ ก่อนการลงมติเพื่อมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด</u></p>	<p>มาตรา ๑๓ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตามมาตรา ๑๑ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด</p> <p>เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้าน</p> <p>การกระทำใด ๆ ของตุลาการซึ่งถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินไปก่อนมีคำร้องคัดค้านนั้น ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น</p>	<p>มาตรา ๑๖ เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตามมาตรา ๑๕ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ไม่ว่าในเวลาใด ๆ ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาด</p> <p>เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่ง ให้ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านงดการปฏิบัติหน้าที่ในคดีนั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้าน</p> <p>การกระทำใด ๆ ของตุลาการซึ่งถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินไปก่อนมีคำร้องคัดค้านนั้น ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	<p>พระราชบัญญัติ ก ของตุลาการซึ่งถูกตัดคำวินิจฉัย ได้ เห็นไปตอนมีเหตุที่อรรถกถาตัดคำวินิจฉัย ของ สมบูรณไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งของ รับคำร้องตัดคำวินิจฉัยศาลสะท้านคนเป็นขอรับอื่น</p>		
<p>ข้อ ๑๓ เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการ คนใด และตุลาการซึ่งถูกคัดค้านไม่ขอถอนตัว ออกจากการพิจารณาคดีนั้น ให้ศาลพิจารณาคำ ร้องคัดค้านและบันทึกคำชี้แจงของตุลาการซึ่ง ถูกคัดค้าน โดยอาจฟังคำแถลงของคู่กรณีและ ตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งยอมรับหรือ ยกเสียซึ่งคำร้องคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็น ที่สุด</p> <p>เมื่อศาลต้องพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตุลาการ ซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือ ออกเสียง ลงคะแนนชี้ขาดคำร้องคัดค้านมิได้</p>	<p>มาตรา ๑๓ เมื่อมีการแถลงต่อศาลตามมาตรา ๑๑ หรือมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการคนใด ตามมาตรา ๑๒ และให้ตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน ไม่ขอถอนตัวขอทบทวนคดีดังกล่าวหยุดการ ปฏิบัติหน้าที่ในการพิจารณาคดีวินิจฉัยเรื่องนั้น ไว้ก่อนจนกว่าศาลจะได้วินิจฉัยชี้ขาดความไม่ เป็นกลางหรือเหตุคัดค้านนั้น ให้ศาลพิชิต คำร้องคัดค้านและบันทึกคำชี้แจงของตุลาการ ซึ่งถูกคัดค้าน โดยขอรับฟังคำแถลงของคู่กรณี และตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานหลักฐาน อื่นตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งยอมรับหรือ ยกเสียซึ่งคำร้องคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็น ที่สุด</p>	<p>มาตรา ๑๔ เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการ คนใด ไม่ว่าตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะขอถอนตัว ออกจากการพิจารณาคดีนั้นหรือไม่ก็ตาม ให้ศาล พิจารณาคำร้องคัดค้านและคำชี้แจงของตุลาการ ซึ่งถูกคัดค้าน โดยอาจฟังคำแถลงของคู่กรณีและ ตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งยอมรับหรือ ยกเสียซึ่งคำร้องคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็น ที่สุด</p> <p>เมื่อศาลต้องพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตุลาการซึ่ง ถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือออกเสียง ลงคะแนนชี้ขาดคำร้องคัดค้านมิได้ ทั้งนี้ ตุลาการ ซึ่งถูกคัดค้านสามารถเข้าร่วมพิจารณาเหตุคัดค้าน ของตุลาการคนอื่นได้</p>	<p>มาตรา ๑๗ เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการ คนใด ไม่ว่าตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะขอถอนตัว ออกจากการพิจารณาคดีนั้นหรือไม่ก็ตาม ให้ศาล พิจารณาคำร้องคัดค้านและคำชี้แจงของตุลาการ ซึ่งถูกคัดค้าน โดยอาจฟังคำแถลงของคู่กรณีและ ตุลาการซึ่งถูกคัดค้าน รวมทั้งพยานหลักฐานอื่น ตามที่เห็นสมควร แล้วออกคำสั่งยอมรับหรือ ยกเสียซึ่งคำร้องคัดค้านนั้น คำสั่งดังกล่าวให้เป็น ที่สุด</p> <p>เมื่อศาลต้องพิจารณาตามวรรคหนึ่ง ตุลาการ ซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือออกเสียง ลงคะแนนชี้ขาดคำร้องคัดค้านตนเองมิได้ ทั้งนี้ ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านสามารถเข้าร่วมพิจารณา และออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดเหตุคัดค้านตุลาการ คนอื่นได้</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>การชี้ขาดคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ถือตามคำร้องคัดค้าน</p>	<p><i>เมื่อศาลตัดสินพิพากษาตามวรรคหนึ่ง ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิพากษาหรือขอขอขงเสียงสองคะแนนซึ่งศาลต้องตัดสินมิได้</i> <i>ศาลซึ่งขอขงคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ถือตามคำร้องคัดค้าน</i></p>	<p>การชี้ขาดคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ถือตามคำร้องคัดค้าน ในกรณีที่ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวต้องออกจากการพิจารณาคดีจนเหลือจำนวนตุลาการน้อยกว่าที่จะเป็นองค์คณะตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ให้ตุลาการทั้งหมดประชุมและลงคะแนนลับเพื่อเลือกตุลาการที่ถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวซึ่งมีผลกระทบต่อความยุติธรรมน้อยที่สุด และเป็นประโยชน์ต่อสาธารณะมากที่สุด เข้ามาร่วมพิจารณาวินิจฉัยให้ได้จำนวนครบเป็นองค์คณะ</p>	<p>การชี้ขาดคำร้องคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ถือตามคำร้องคัดค้าน ในกรณีที่ตุลาการซึ่งถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวต้องออกจากการพิจารณาคดีจนเหลือจำนวนตุลาการน้อยกว่าที่จะเป็นองค์คณะตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ให้ตุลาการทั้งหมดประชุมและลงคะแนนลับเพื่อเลือกตุลาการที่ถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวซึ่งมีผลกระทบต่อความยุติธรรมน้อยที่สุด เข้ามาร่วมพิจารณาวินิจฉัยให้ได้จำนวนครบเป็นองค์คณะ เพื่อมิให้กระทบต่อประโยชน์สาธารณะ</p>
<p>-</p>	<p>มาตรา ๑๓/๑ ในการพิจารณาคำแถลงของตุลาการตามมาตรา ๑๑ ศาลอาจขอให้ตุลาการผู้นั้นชี้แจงหรือแสดงพยานหลักฐานเพิ่มเติมด้วยก็ได้ สำหรับการพิจารณาคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๑๒ นั้น ศาลต้องให้สิทธิผู้ร้องคัดค้านและตุลาการผู้ถูกคัดค้านแถลงชี้แจงด้วยวาจาหรือลายลักษณ์อักษร รวมทั้งแสดงพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง และต้องให้แต่ละฝ่ายได้รับทราบประเด็นโต้แย้งและการตอบข้อโต้แย้งของแต่ละฝ่ายด้วย</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	เมื่อศาลเห็นว่าเอกสารหรือพยานหลักฐาน ที่ได้รับมาตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสองเป็นการ เพียงพอแล้ว ให้แจ้งให้ตุลาการและผู้ร้องคัดค้าน ทราบ ทั้งนี้ เพื่อศาลจะได้มีมติวินิจฉัยในเหตุ ความไม่เป็นกลางหรือเหตุคัดค้านนั้นต่อไป		
-	มาตรา ๑๓/๒ ในการพิจารณาวินิจฉัยเหตุ ความไม่เป็นกลางตามมาตรา ๑๐ หากศาลมีมติ ว่าตุลาการผู้ร่วมเป็นองค์คณะมีเหตุตามมาตรา ๑๐ ดังกล่าว ให้ตุลาการผู้นั้นพ้นจากการเป็น องค์คณะในเรื่องพิรณานั้น	-	-
-	มาตรา ๑๓/๓ ในการพิจารณาวินิจฉัยเหตุ คัดค้านตามมาตรา ๑๐/๑ ให้ศาลพิจารณาว่า ตุลาการผู้ถูกคัดค้านมีเหตุตามที่ถูกคัดค้านจริง หรือไม่ ในกรณีที่ศาลมีมติว่าตุลาการผู้ถูกคัดค้านมีเหตุ ตามที่ถูกคัดค้านจริง และเหตุคัดค้านนั้นอาจ กระทบต่อความยุติธรรมในการพิจารณาวินิจฉัย ให้ตุลาการผู้นั้นพ้นจากการเป็นองค์คณะในเรื่อง พิรณานั้น	-	-

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
-	มาตรา ๑๓/๔ ในการพิจารณาวินิจฉัยเหตุ ความไม่เป็นกลางหรือคำร้องคัดค้านให้ถือตาม คะแนนเสียงข้างมาก และตุลาการซึ่งมีเหตุความ ไม่เป็นกลางหรือถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาหรือ ออกเสียงลงคะแนนไม่ได้	-	-
-	มาตรา ๑๓/๕ การกระทำใด ๆ ของตุลาการ ผู้ถูกคัดค้านที่ได้ดำเนินการไปก่อนมีเหตุที่อาจถูก คัดค้านนั้น ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ ศาลมีคำสั่งยอมรับคำร้องคัดค้าน เว้นแต่ศาล จะกำหนดเป็นอย่างอื่น	-	-
ข้อ ๑๔ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการ พิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีใด มิได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้านตามข้อ ๑๐ เหตุสุดวิสัย เหตุจำเป็นอันอันมีอาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร	มาตรา ๑๔ ตุลาการจะขอถอนตัวจาก ทว เรื่องพิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือ มีคำสั่งคดีใน เรื่องพิจารณา ใดมิได้ เว้นแต่มีเหตุที่ ชวส เหตุตัดตัว ทว ตามมาตรา ๑๐ เหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันอันมีอาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุ อื่นที่ทวที่ศาลเห็นสมควร	มาตรา ๑๕ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการ พิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีใด มิได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้านตามมาตรา ๑๐ เหตุสุดวิสัย เหตุจำเป็นอันอันมีอาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร	มาตรา ๑๘ ตุลาการจะขอถอนตัวจากการ พิจารณาคดีหรือการทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่งคดีใด มิได้ เว้นแต่มีเหตุที่อาจถูกคัดค้านตามมาตรา ๑๔ เหตุสุดวิสัย เหตุจำเป็นอันอันมีอาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่ศาลเห็นสมควร

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
	<p>มาตรา ๑๔/๑ การใช้หรือวินิจฉัยบทบัญญัติ ของรัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายอื่นใด หาก ตัวอักษรหรือถ้อยคำในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ หรือบทกฎหมายอื่นใด มีใช้ในกฎหมายลำดับ พระราชบัญญัติและมีความหมายตามกฎหมายอยู่ แล้ว ศาลต้องใช้หรือวินิจฉัยบทบัญญัติของ รัฐธรรมนูญหรือบทกฎหมายอื่นใดนั้นตาม ความหมายดังกล่าว</p> <p>ในกรณีที่บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบท กฎหมายอื่นใดไม่ชัดเจน ให้ศาลแสวงหาความ มุ่งหมายของบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญหรือบท กฎหมายนั้น แล้วใช้หรือวินิจฉัยตามความ มุ่งหมายนั้น</p> <p>การไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติดังกล่าวให้ถือว่า เป็นการกระทำที่มีขัดด้วยกฎหมาย</p>		

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำงาน พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๑๕ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลมีอำนาจในการรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดี การให้บุคคลใดซึ่งฝ่าฝืนออกไปนอกสถานที่พิจารณาและให้กระทำการใด ๆ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว รวมทั้งออกระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ</p> <p>ข้อ ๑๖ การรักษาระเบียบและความเรียบร้อยในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่จะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล ตลอดจนมารยาทของบุคคลเช่นว่านี้ ให้เป็นไปตามระเบียบของศาล</p>	<p>มาตรา ๑๕ ในการนั่งพิจารณาคดี ให้ศาลมีอำนาจให้ออกระเบียบว่าด้วยการรักษาความสงบเรียบร้อยของการนั่งพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล <u>ทรวไม่ให้บุคคลใดซึ่งฝ่าฝืนข้อที่ขไปนชต สทวนที่พิชชททและให้ทรวททรวใด ๆ</u> เพื่อให้การนั่งพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว <u>รวมทั้งวาระระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ</u></p> <p><u>ผู้ใดฝ่าฝืนระเบียบตามวรรคหนึ่งให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษ ดังต่อไปนี้</u></p> <p>(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>(๒) ไล่ออกจากที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล</p> <p>(๓) ปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท</p> <p>การสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลใช้้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี</p>	<p>มาตรา ๑๖ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ</p> <p>ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล</p> <p>(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>การใช้อำนาจตามวรรคสอง ให้ศาลใช้้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี ทั้งนี้ ให้ดำเนินการบังคับโทษตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการบังคับโทษในทางอาญา</p>	<p>มาตรา ๑๙ ให้ศาลมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ</p> <p>ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งให้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาลให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้</p> <p>(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล</p> <p>(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>การใช้อำนาจตามวรรคสอง ให้ศาลใช้้อย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี ทั้งนี้ ให้ดำเนินการบังคับโทษตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการบังคับโทษในทางอาญา</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>-</p>	<p>มาตรา ๑๖ ข้อที่ ๑๖ ที่บัญญัติไว้แล้วใน พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้นำ บทบัญญัติที่ถือว่าไม่เป็นสาระแก่สาระ ของบทบัญญัติที่เกี่ยวเนื่องกัน ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบันโดยอนุโลม และเมื่อมี ข้อสงสัยให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัย ได้ดังนี้</p> <p>(๑) ดัชนีของ โดยจะมีคำจำกัดความ ที่ชัดเจนหรือไม่ก็ได้</p> <p>(๒) ใส่อักษรย่อหรือ คำย่อ</p> <p>(๓) สมญาหรือ ชื่อย่อที่ไม่เป็น คำย่อหรือ คำย่อ</p> <p>การสั่งลงโทษ ของศาลรัฐธรรมนูญ ที่มีผล ต่อ การ ดำเนิน คดี ของ ผู้ ต้องหา และ การ ดำเนิน คดี ของ ผู้ ต้องหา และ การ ดำเนิน คดี ของ ผู้ ต้องหา</p> <p>(๑) การ วินิจฉัย ของ ศาล รัฐธรรมนูญ ที่มี ผล ต่อ การ ดำเนิน คดี ของ ผู้ ต้องหา และ การ ดำเนิน คดี ของ ผู้ ต้องหา</p>	<p>-</p>	<p>-</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
-	<p>มาตรา ๑๗ <u>ผู้ใดการวิเคราะห์หรือวิจารณ์การ นั่งพิจารณา หรือการพิจารณาวินิจฉัยคดี หรือ คำวินิจฉัยของศาลโดยสุจริตด้วยเพื่อประโยชน์ สาธารณะ หรือเป็นวิธีการทางวิชาการ ผู้หนึ่งซึ่ง ได้กระทำโดยสุจริต ย่อมกระทำได้โดยไม่มี ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล หรือดูหมิ่นศาล หรือตุลาการ</u> <u>ผู้ใดวิเคราะห์หรือวิจารณ์ที่ไม่เป็นไปตาม วรรคหนึ่ง ให้ศาลมีอำนาจลงโทษผู้นั้นตาม มาตรา ๑๕ วรรคสอง และให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม</u></p>	<p>มาตรา ๑๗ การวิจารณ์การพิจารณาคดีหรือ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์ สาธารณะหรือเป็นวิธีการทางวิชาการ ซึ่งได้ กระทำโดยสุจริต ย่อมกระทำได้ โดยไม่มี ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ผู้ใดวิจารณ์ที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมี อำนาจตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์ อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือลงโทษปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท และให้นำมาตรา ๑๖ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	<p>มาตรา ๒๐ การวิจารณ์การพิจารณาคดีหรือ คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อประโยชน์ สาธารณะหรือเป็นวิธีการทางวิชาการ ซึ่งได้ กระทำโดยสุจริต ย่อมกระทำได้ โดยไม่มี ความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ผู้ใดวิจารณ์ที่ไม่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลมี อำนาจตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์ อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้ หรือลงโทษปรับไม่เกิน ห้าหมื่นบาท และให้นำมาตรา ๑๕ วรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>
-	<p>มาตรา ๑๘ กระบวนพิจารณาคดีให้เป็นไป ตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้และข้อกำหนดของศาลตามมาตรา ๔ <u>ในกรณีที่ไม่มีขบวนการยุติธรรมคดี ดังกล่าวขบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะ ให้ขบวนการยุติธรรม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ใช้บังคับโดยอนุโลม</u></p>	-	-

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
หมวด ๒ อำนาจศาล	-	-	-
<p>ข้อ ๑๗ ศาลมีอำนาจพิจารณาวินิจฉัยคดีดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า มติหรือข้อบังคับในเรื่องใดของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกอยู่นั้นจะขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๖๕ วรรคสาม ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า บุคคลหรือพรรคการเมืองใดกระทำการโดยใช้สิทธิและเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญเพื่อล้มล้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขตามรัฐธรรมนูญ หรือเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญ</p>	-	-	-

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>(๓) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาคนใดคนหนึ่งสิ้นสุดลงตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ ตามมาตรา ๙๑ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๔) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยคำร้องอุทธรณ์ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่คัดค้านว่ามติของพรรคการเมืองที่ให้ตนพ้นจากการเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองนั้นมีลักษณะเป็นการขัดต่อสถานะและการปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามรัฐธรรมนูญ หรือขัดหรือแย้งกับหลักการพื้นฐานแห่งการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตามมาตรา ๑๐๖ (๗) ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๕) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๖) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติใดที่สภาผู้แทนราษฎรหรือวุฒิสภาเห็นว่า คณะรัฐมนตรีหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่าง</p>			

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติที่มีหลักการ อย่างเดียวกันหรือคล้ายกันกับหลักการของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือร่างพระราชบัญญัติที่ต้องยับยั้งไว้ ตามมาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๙ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๗) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาให้ความเห็นชอบแล้ว ก่อนที่นายกรัฐมนตรีจะนำขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายเพื่อพระมหากษัตริย์ทรงลงพระปรมาภิไธยตาม มาตรา ๑๕๐ ของรัฐธรรมนูญ หรือร่างพระราชบัญญัติใดที่รัฐสภาลงมติยืนยันตาม มาตรา ๑๕๑ ของรัฐธรรมนูญ ก่อนที่ นายกรัฐมนตรีจะนำร่างพระราชบัญญัตินั้น ขึ้นทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายอีกครั้งหนึ่ง มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้น โดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๕๔ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๘) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ร่างข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ร่างข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา และร่าง</p>			

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อบังคับการประชุมรัฐสภา ที่สภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือรัฐสภา แล้วแต่กรณี ให้ความ เห็นชอบแล้ว แต่ยังมีได้ประกาศในราชกิจจานุ เบกษา มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ หรือตราขึ้นโดยไม่ถูกต้องตามบทบัญญัติแห่ง รัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๕๕ ของรัฐธรรมนูญ (๙) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า การ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ ร่างพระราชบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม และร่าง พระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่ายของสภา ผู้แทนราษฎร วุฒิสภา หรือคณะกรรมการ มีการเสนอ การแปรญัตติ หรือการกระทำด้วย ประการใด ๆ ที่มีผลให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือกรรมการ มีส่วน ไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในการใช้ งบประมาณรายจ่าย ตามมาตรา ๑๖๘ วรรคเจ็ด ของรัฐธรรมนูญ (๑๐) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า ความเป็น รัฐมนตรีสิ้นสุดลงเฉพาะตัว ตามมาตรา ๑๘๒ ของรัฐธรรมนูญ</p>			

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>(๑๑) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า การตราพระราชกำหนดไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘๔วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๑๘๕ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๒) คดีที่ขอให้วินิจฉัยชี้ขาดว่า หนังสือสัญญาใดมีบทเปลี่ยนแปลงอาณาเขตไทย หรือเขตพื้นที่นอกอาณาเขตซึ่งประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตยหรือมีเขตอำนาจตามหนังสือสัญญาหรือตามกฎหมายระหว่างประเทศ หรือจะต้องออกพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามหนังสือสัญญา หรือมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจหรือสังคมของประเทศอย่างกว้างขวาง หรือมีผลผูกพันด้านการค้า การลงทุน หรืองบประมาณของประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาตามมาตรา ๑๘๐ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๓) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร จะใช้บังคับแก่คดีใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญ</p>			

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>(๑๔) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ตามคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้ตามมาตรา ๒๑๒ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๕) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า กรณีมีความขัดแย้งเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ระหว่างรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่มีใช้ ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ตั้งแต่สององค์กรขึ้นไป ตามมาตรา ๒๑๔ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๖) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า กรรมการเลือกตั้งคนใดคนหนึ่งขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม หรือกระทำการอันต้องห้าม ตามมาตรา ๒๓๓ ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๗) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยสั่งยุบพรรคการเมืองที่ถือว่ากระทำการเพื่อให้ได้มาซึ่งอำนาจในการปกครองประเทศโดยวิธีการซึ่งมิได้เป็นไปตามวิถีทางที่บัญญัติไว้ใน มาตรา ๖๘ ของรัฐธรรมนูญ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมือง ตามมาตรา ๒๓๗ ของรัฐธรรมนูญ</p>			

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>(๑๘) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามคำร้องของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา ๒๔๕ (๑) ของ รัฐธรรมนูญ</p> <p>(๑๙) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดกระทบต่อสิทธิ มนุษยชนและมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย รัฐธรรมนูญ ตามคำร้องของคณะกรรมการสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติ ตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ</p> <p>(๒๐) คดีที่ขอให้พิจารณาวินิจฉัยกรณีที่มี บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญและกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็น อำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล</p>			

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>-</p>	<p>หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดี</p>	<p>หมวด ๒ วิธีพิจารณาคดี</p>	<p>-</p>
<p>หมวด ๓ การยื่น การถอน และการจำหน่ายคำร้อง</p>	<p>ส่วนที่ ๑ การยื่นคำร้อง และการจำหน่ายคดีเรื่องพิจารณา</p>	<p>ส่วนที่ ๑ การยื่นคำร้อง และการจำหน่ายคดี</p>	<p>ส่วนที่ ๒ การยื่นคำร้อง และการจำหน่ายคดี</p>
<p>ข้อ ๑๘ คำร้องตามข้อ ๑๗ ต้องทำเป็น หนังสือ ใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมี รายการดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง</p> <p>(๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง</p> <p>(๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อม ทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาล ดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดย ชัดเจน</p> <p>(๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการ ทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบ ใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๙ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง</p> <p>(๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง</p> <p>(๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อม ทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาล ดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดย ชัดเจน</p> <p>(๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการ ทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบ ใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย</p>	<p>มาตรา ๑๘ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง</p> <p>(๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง</p> <p>(๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อม ทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาล ดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดย ชัดเจน</p> <p>(๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการ ทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบ ใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย</p>	<p>มาตรา ๒๑ คำร้องต้องทำเป็นหนังสือ ใช้ ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง</p> <p>(๒) ระบุมาตราของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ที่เกี่ยวข้องกับเหตุในคำร้อง</p> <p>(๓) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง</p> <p>(๔) คำขอที่ระบุความประสงค์จะให้ศาล ดำเนินการอย่างไรพร้อมทั้งเหตุผลสนับสนุนโดย ชัดเจน</p> <p>(๕) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการ ทำและยื่นหรือส่งคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบ ใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>คำร้องที่มีได้ปฏิบัติให้เป็นไปตามความใน วรรคหนึ่ง ศาลหรือตุลาการประจำคดีอาจมีคำสั่ง ให้ปฏิบัติให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนด ถ้ามิได้ ปฏิบัติก็ให้ศาลมีคำสั่งไม่รับคำร้องนั้น การจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของ คำร้อง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ศาลกำหนด</p>	<p>หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของคำร้อง ให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของศาล</p>	<p>หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของคำร้อง ให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของศาล คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้พนักงาน คดีรัฐธรรมนูญให้คำแนะนำแก่ผู้ร้อง เพื่อ ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง</p>	<p>หลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำ การยื่น และรายละเอียดของคำร้อง ให้เป็นไปตาม ข้อกำหนดของศาล คำร้องใดมีรายการไม่ครบถ้วนตามวรรคหนึ่ง หรือไม่ชัดเจน หรือไม่อาจเข้าใจได้ ให้พนักงาน คดีรัฐธรรมนูญให้คำแนะนำแก่ผู้ร้อง เพื่อ ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำร้องนั้นให้ถูกต้อง ในคดีใดที่มีผู้ร้องหลายคนในเหตุเดียวกัน บุคคลเหล่านั้นอาจยื่นคำร้องร่วมกันเป็นฉบับเดียว โดยจะมอบหมายให้ผู้ร้องคนใดเป็นผู้แทนของ ผู้ร้องทุกคนในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ หรือศาล อาจกำหนดให้บุคคลเหล่านั้นมอบหมายให้บุคคล ใดเป็นผู้แทนของผู้ร้องหรือผู้ถูกร้องทุกคน ในการดำเนินคดีต่อไปก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้ให้ถือ ว่าการกระทำของผู้แทนผู้ร้องในกระบวนการพิจารณา ผูกพันผู้ร้องทุกคน ในการดำเนินกระบวนการพิจารณา คู่กรณี จะดำเนินการทั้งปวงด้วยตนเองหรือจะมอบฉันทะ ให้ทนายความหรือบุคคลอื่น ซึ่งมีคุณสมบัติตาม ระเบียบของศาลกำหนดเพื่อดำเนินการแทนได้</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อ ๑๙ ให้นำความในข้อ ๑๘ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม	มาตรา ๒๐ ให้นำความในมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม	มาตรา ๑๙ ผู้ถูกร้องต้องระบุเหตุผลทั้งข้อเท็จจริงพร้อมข้อกฎหมายในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน โดยให้นำความในมาตรา ๑๘ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม	มาตรา ๒๒ ผู้ถูกร้องต้องระบุเหตุผลทั้งข้อเท็จจริงพร้อมข้อกฎหมายในคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาอย่างชัดเจน โดยให้นำความในมาตรา ๒๑ มาใช้บังคับแก่คำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาโดยอนุโลม
<p>ข้อ ๒๐ การยื่นคำร้องต่อศาลตามข้อ ๑๗ ให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ข้อกำหนดนี้ และกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล</p> <p>การยื่นคำร้องตามข้อ ๑๗ (๕) ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารประกอบตามที่ศาลกำหนด</p> <p>การยื่นคำร้องตามข้อ ๑๗ (๑๓) ให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ที่จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยังสำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานศาลปกครอง หรือกรมพระธรรมนูญ แล้วแต่กรณี เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๒๑ การยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล</p> <p>การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๔๑ ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารประกอบตามที่กำหนดของศาล</p> <p>การยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๑ ให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร ที่จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยังหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบธุรการของศาล เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๒๐ การยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล</p> <p>การยื่นคำร้องตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ประธานรัฐสภาเป็นผู้ยื่นคำร้องพร้อมเอกสารประกอบตามที่กำหนดของศาล</p> <p>การยื่นคำร้องตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหารที่จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดี ส่งความเห็นหรือคำโต้แย้งของคู่ความพร้อมด้วยเหตุผลไปยังหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานธุรการของศาลนั้น เพื่อส่งให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๒๓ การยื่นคำร้องต่อศาลให้เป็นไปตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ และบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นที่บัญญัติให้เป็นอำนาจพิจารณาวินิจฉัยของศาล</p> <p>ในการที่ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหารจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีได้ ถ้าศาลนั้นเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งพร้อมด้วยเหตุผลว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลนั้นส่งความเห็นเช่นว่านั้นไปยังหัวหน้าหน่วยงานผู้รับผิดชอบงานธุรการของศาลนั้น เพื่อส่งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ในระหว่างนั้นให้ศาลดำเนินการพิจารณาต่อไปได้แต่ให้การพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว จนกว่าจะมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๒๑ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>การใช้สิทธิตามวรรคหนึ่งต้องเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๑๑ มาตรา ๒๕๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ</p>	<p>มาตรา ๒๒ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>การใช้สิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๕๕ (๑) และมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญ จนถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญก่อน</p> <p>ในการดำเนินการของบุคคลตามมาตรา นี้ ให้มีสิทธิขอรับความช่วยเหลือและคำแนะนำจาก <u>พันธพิทักษ์รัฐธรรมนูญเจ้าหน้าทีศาล</u>ตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๒๑ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>การใช้สิทธิของบุคคลตามวรรคหนึ่ง ต้องดำเนินการใช้สิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา ๒๕๕ (๑) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือร้องเรียนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา ๒๕๗ วรรคหนึ่ง (๒) ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จนถึงที่สุดแล้ว เว้นแต่กรณีที่มีคดีอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลยุติธรรม ศาลปกครอง หรือศาลทหาร แล้วแต่กรณี ให้ดำเนินการใช้สิทธิตามมาตรา ๒๑๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย จนถึงที่สุดก่อน</p> <p>ในการดำเนินการของบุคคลตามมาตรา นี้ อาจขอรับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดของศาลก็ได้</p>	<p>มาตรา ๒๔ บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลเพื่อให้มีคำวินิจฉัยว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้</p> <p>ในการดำเนินการของบุคคลตามมาตรา นี้ อาจขอรับความช่วยเหลือและคำแนะนำจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญตามข้อกำหนดของศาลก็ได้</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อ ๒๒ การยื่นคำร้องของบุคคลตามข้อ ๒๑ นอกจากต้องดำเนินการตาม ข้อ ๑๘ แล้ว ให้ ระบุเหตุที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้วด้วย	มาตรา ๒๓ การยื่นคำร้องของบุคคลตาม มาตรา ๒๒ นอกจากต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๘ แล้ว ให้ระบุเหตุที่ไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการ อื่นได้แล้วด้วย	มาตรา ๒๒ การยื่นคำร้องของบุคคลตาม มาตรา ๒๑ นอกจากต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๘ ให้ระบุเหตุพร้อมหลักฐานที่ไม่อาจใช้สิทธิ โดยวิธีการอื่นได้แล้ว	มาตรา ๒๕ การยื่นคำร้องของบุคคลตาม มาตรา ๒๔ นอกจากต้องดำเนินการตามมาตรา ๒๑ ให้ระบุเหตุพร้อมหลักฐานที่ไม่อาจใช้สิทธิ โดยวิธีการอื่นได้แล้วด้วย
ข้อ ๒๓ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนที่ศาลมี คำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการ ขอถอนคำร้อง หรือศาลเห็นว่าไม่เป็นประโยชน์ แก่คดี ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่าย คำร้องนั้น ก็ได้ กรณีผู้ร้องไม่ดำเนินการกระบวนการพิจารณาตาม คำสั่งศาลหรือตุลาการประจำคดีภายในเวลาที่ กำหนดโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าเป็นการ ทิ้งคำร้อง และศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่าย คำร้องนั้นก็ได้	มาตรา ๒๔ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนที่ศาล มีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการ ขอถอนคำร้อง หรือศาลเห็นว่าไม่เป็น ประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณา สั่งจำหน่ายคดีเรื่องพิจรรณานั้นก็ได้ (ข้อกำหนด ฯ ข้อ ๒๓ วรรคสอง นำไป กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๕ วรรคสอง)	มาตรา ๒๓ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนที่ศาล มีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือมีการ ขอถอนคำร้อง หรือคำร้องนั้นไม่เป็นประโยชน์ แก่คดี ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ (ข้อกำหนด ฯ ข้อ ๒๓ วรรคสอง นำไป กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๔ วรรคสอง)	มาตรา ๒๖ คำร้องที่ได้ยื่นต่อศาล ก่อนที่ ศาลมีคำวินิจฉัยหรือมีคำสั่ง ถ้าผู้ร้องตาย หรือ มีการขอถอนคำร้อง หรือคำร้องนั้นไม่เป็น ประโยชน์แก่คดี ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดี นั้นก็ได้ (ข้อกำหนด ฯ ข้อ ๒๓ วรรคสอง นำไป กำหนดไว้ในร่างมาตรา ๒๗ วรรคสอง)
หมวด ๔ องค์คณะและวิธีพิจารณา	ส่วนที่ ๒ การพิจารณาคดีวินิจฉัย	ส่วนที่ ๒ การพิจารณาคดี	-
ข้อ ๒๔ องค์คณะของศาลในการพิจารณาคดี และในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วยตุลาการ ไม่น้อยกว่าห้าคน	มาตรา ๒๖ องค์คณะของศาลในการ พิจารณาคดีและในการทำคำวินิจฉัย ต้อง ประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน	มาตรา ๒๕ องค์คณะของศาลในการพิจารณา คดีและในการทำคำวินิจฉัย ต้องประกอบด้วย ตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน	มาตรา ๔๗ องค์คณะของศาลในการ พิจารณาคดีและในการทำคำวินิจฉัย ต้อง ประกอบด้วยตุลาการไม่น้อยกว่าห้าคน

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการธิการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ตุลาการซึ่งไม่ได้ร่วมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่มีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ</p>	<p><u>การนั่งพิจารณาของศาลต้องมีตุลาการครบองค์คณะ และตุลาการซึ่งไม่ได้ร่วมในทหรนั่งพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจจะทำคำวินิจฉัยคดีเรื่องพิการณานั้นไม่ได้</u> คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่จะมีบัญญัติเป็นอย่างอื่นในรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ตุลาการซึ่งมีได้ร่วมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่หาเสียงข้างมากของศาลไม่ได้ ให้ถือว่าคำร้องนั้นเป็นอันตกไป เว้นแต่คดีที่มีการร้องขอให้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๑๔๑ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ให้ถือว่าไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ</p>	<p>ตุลาการซึ่งมีได้ร่วมในการพิจารณาคดีใด ย่อมไม่มีอำนาจในการทำคำวินิจฉัยคดีนั้น คำวินิจฉัยของศาลให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น ในกรณีที่หาเสียงข้างมากของศาลไม่ได้ ให้องค์คณะของศาลร่วมกันหาข้อยุติว่าจะดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนั้นต่อไปอย่างไร</p>
<p>ข้อ ๒๕ กรณีมีคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยเรื่องใด ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญแต่งตั้งตุลาการไม่น้อยกว่าสามคน เป็นตุลาการประจำคดี เว้นแต่กรณีตามข้อ ๑๗ (๕) และ (๙) หรือกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ประธานศาลรัฐธรรมนูญอาจไม่แต่งตั้งตุลาการประจำคดีก็ได้ ในกรณีที่ไม่มีประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือประธานศาลรัฐธรรมนูญไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ศาลมอบหมายตุลาการคนใดคนหนึ่งทำหน้าที่แต่งตั้งตุลาการประจำคดีแทน</p>	<p>มาตรา ๒๗ ศาลอาจแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเรื่องพิการณาเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดีเรื่องพิการณาก็ได้ หลักเกณฑ์และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการประจำคดีเรื่องพิการณา ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๒๗ ศาลอาจแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้มีอำนาจสั่งแก้ไขคำร้องตามมาตรา ๒๖ วรรคสอง รวมถึงมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ กรณีที่ตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หลักเกณฑ์และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการประจำคดี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๒๙ ศาลอาจแต่งตั้งตุลาการประจำคดีเพื่อพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้มีอำนาจสั่งแก้ไขคำร้องตามมาตรา ๒๘ วรรคสอง รวมถึงมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช่เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดีได้ กรณีที่ตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้เสนอศาลพิจารณาสั่งภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หลักเกณฑ์และการปฏิบัติหน้าที่ของตุลาการประจำคดี ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ให้ตุลาการประจำคดีตามวรรคหนึ่งเป็นเจ้าของ สำนวน มีอำนาจพิจารณารับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยตามข้อ ๒๗ และออกคำสั่งใด ๆ ซึ่งมีใช้ เป็นไปในทางวินิจฉัยชี้ขาดคดี คำสั่งของตุลาการ ประจำคดีให้ถือเสียงข้างมาก			
ข้อ ๒๖ กรณีมีคำร้องขอให้ศาลพิจารณา วินิจฉัยตามข้อ ๑๗ (๕) หรือ (๙) หรือกรณีที่ มีความจำเป็นเร่งด่วนตามที่ศาลเห็นสมควร และ ศาลไม่ได้แต่งตั้งตุลาการประจำคดีไว้ ให้ศาล ตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย ภายในสามวันนับแต่วันที่รับคำร้อง	-	-	-
ข้อ ๒๗ ให้ตุลาการประจำคดีตามข้อ ๒๕ มี อำนาจตรวจและมีคำสั่งรับคำร้องไว้พิจารณา วินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่รับแต่งตั้ง กรณีตุลาการประจำคดีมีความเห็นควรสั่ง ไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยให้เสนอศาล พิจารณาภายในเจ็ดวันนับแต่วันมีความเห็น หาก ศาลเห็นพ้องด้วยให้จัดทำเป็นคำสั่งของศาล หากศาลไม่เห็นพ้องด้วยกับความเห็นของตุลาการ ประจำคดีตามวรรคสอง ให้ดำเนินการตาม ความเห็นของศาล	-	-	-

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๒๘ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี อาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนพิจารณาให้ถูกต้องได้ ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร</p>	<p>มาตรา ๒๕ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ดำเนินกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้องนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร</p> <p><i>เว้นแต่ข้อที่ไม่ถูกต้องดังที่สหราชอาณาจักรไม่</i> <i>สุจริตของคู่กรณีฝ่ายหนึ่ง</i></p> <p>กรณีและผู้ร้องไม่ดำเนินกระบวนพิจารณาตาม คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีเรื่องพิจารณานั้น ก็ได้</p>	<p>มาตรา ๒๔ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ดำเนินกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้องนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่เห็นสมควร</p> <p>หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนพิจารณาตามคำสั่ง ศาลตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณี เป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดีนั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินกระบวนพิจารณาตามคำสั่งศาล ให้ศาลดำเนิน กระบวนพิจารณาต่อไป</p>	<p>มาตรา ๒๗ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่กรณีที่ทำเนียบกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้องนั้นทำการแก้ไขให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลกำหนด</p> <p>หากคู่กรณีไม่ดำเนินกระบวนพิจารณาตาม คำสั่งศาลตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร กรณีเป็นผู้ร้อง ศาลอาจพิจารณาสั่งจำหน่ายคดี นั้นก็ได้ หากเป็นผู้ถูกร้อง ให้ถือว่าผู้ถูกร้อง ไม่ดำเนินกระบวนพิจารณาตามคำสั่งศาล ให้ศาลดำเนินกระบวนพิจารณาต่อไป</p>
-	-	-	<p>ส่วนที่ ๓ การพิจารณาคดี</p>
-	<p>มาตรา ๒๘ กรณีมีคำร้องที่ขอให้ศาลวินิจฉัย เรื่องใด ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่รับ ไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาตามข้อกำหนด ของศาล</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าคำร้องไม่สมบูรณ์ ครบถ้วนซึ่งผู้ร้องอาจแก้ไขได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลา</p>	<p>มาตรา ๒๖ กรณีมีคำร้องที่ขอให้ศาลวินิจฉัย เรื่องใด ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่รับ ไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาตามข้อกำหนด ของศาล</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าคำร้องไม่สมบูรณ์ ครบถ้วนซึ่งผู้ร้องอาจแก้ไขได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลา</p>	<p>มาตรา ๒๘ กรณีมีคำร้องที่ขอให้ศาลวินิจฉัย เรื่องใด ให้ศาลตรวจและมีคำสั่งรับหรือไม่รับ ไว้พิจารณาวินิจฉัยภายในระยะเวลาตามข้อกำหนด ของศาล</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีความเห็นว่าคำร้องไม่สมบูรณ์ ครบถ้วนซึ่งผู้ร้องอาจแก้ไขได้ ให้ศาลมีคำสั่งให้ ผู้ร้องแก้ไขคำร้องให้สมบูรณ์ครบถ้วนภายในระยะเวลา</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	ที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลา ที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้น เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ <u>หรือขีปนาศึกษา</u> <u>ไม่ขู่ให้ขอโทษขอสงวนคดี</u> ให้สั่งไม่รับคำร้อง ไว้พิจารณาวินิจฉัย คำร้องในเรื่องใดที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล <u>ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย</u>	ที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลา ที่กำหนด หรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้น เป็นกรณีที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ให้สั่งไม่รับ คำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย คำร้องในเรื่องใดที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย	ที่กำหนด หากไม่มีการแก้ไขภายในระยะเวลา ที่กำหนดหรือข้อที่ไม่สมบูรณ์ครบถ้วนนั้นเป็นกรณี ที่ไม่อาจแก้ไขให้ถูกต้องได้ ให้สั่งไม่รับคำร้อง ไว้พิจารณาวินิจฉัย คำร้องในเรื่องใดที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาล ให้สั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย
ข้อ ๒๙ เมื่อศาลหรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี มีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณีไว้ พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนา คำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวัน นับแต่วันรับ สำเนาคำร้อง หรือภายในระยะเวลาที่ศาล กำหนด กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับสำเนาคำร้อง หรือ ภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด หรือไม่มารับ สำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป	มาตรา ๒๙ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มี คู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนา คำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาภายใน <u>ระยะเวลาที่ศาลกำหนด</u> <u>สามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับสำเนาคำร้อง</u> กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายในระยะเวลาที่ <u>ศาลกำหนดตามวรรคสอง</u> หรือไม่มารับสำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตาม วรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป	มาตรา ๒๘ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มีคู่กรณี ไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนา คำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ สำเนาคำร้อง เว้นแต่กรณีที่มีรัฐธรรมนูญหรือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดระยะเวลาไว้ เป็นการเฉพาะ หรือกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อ กล่าวหาภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายในระยะเวลาตามวรรคสอง หรือไม่มารับ สำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป	มาตรา ๓๐ เมื่อศาลมีคำสั่งรับคำร้องที่มี คู่กรณีไว้พิจารณาวินิจฉัย ให้ส่งสำเนาคำร้องแก่ ผู้ถูกร้อง หรือมีคำสั่งแจ้งผู้ถูกร้องมารับสำเนา คำร้องภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด เมื่อผู้ถูกร้องได้รับสำเนาคำร้อง ให้ยื่นคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับ สำเนาคำร้อง เว้นแต่กรณีที่มีรัฐธรรมนูญหรือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่นกำหนดระยะเวลาไว้ เป็นการเฉพาะ หรือกรณีมีความจำเป็นเร่งด่วน หรือเพื่อประโยชน์สาธารณะ ให้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อ กล่าวหาภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนดก็ได้ กรณีผู้ถูกร้องไม่ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา ภายในระยะเวลาตามวรรคสอง หรือไม่มารับ สำเนาคำร้องภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
			ทั้งนี้ ศาลอาจสั่งให้คู่กรณีทำสำเนาเอกสาร ของตนยื่นต่อศาลตามจำนวนที่กำหนดเพื่อ ส่งให้ศาลและคู่กรณีอื่น
ข้อ ๓๐ ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือ ผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา จะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลและ ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติม และเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม โดยให้ทำเป็นคำร้องขอ ยื่นต่อศาล	มาตรา ๓๐ ผู้ร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำร้อง หรือผู้ถูกร้องจะแก้ไขเพิ่มเติมคำชี้แจงแก้ข้อ กล่าวหาจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล <u>สนขุขตสวทศสและต้องเป็นสาระสำคัญอันควร แก่การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล</u>	มาตรา ๒๙ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา จะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่ การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะ ทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล	มาตรา ๓๑ คำร้องหรือคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา จะแก้ไขเพิ่มเติมได้ต้องเป็นสาระสำคัญอันควรแก่ การแก้ไขเพิ่มเติมและเกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม แต่จะ ทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล
ข้อ ๓๑ การส่งคำร้อง ประกาศ หรือเอกสารอื่นใด ให้ส่งแก่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้อง ณ ภูมิลำเนา หรือ ถิ่นที่อยู่ปกติ หรือสถานที่ติดต่อแห่งใดแห่งหนึ่ง ตามที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องได้แจ้งไว้ ในกรณีไม่อาจดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ศาล หรือตุลาการประจำคดี แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งให้ นำเอกสารดังกล่าว ปิดไว้ ณ ที่ทำการศาล หรือ สถานที่ตามวรรคหนึ่ง หรือให้ประกาศโดยวิธีอื่นใด ตามที่ศาลหรือตุลาการประจำคดีเห็นสมควร และ	มาตรา ๘ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาหรือเอกสารอื่นใด หรือการแจ้งวัน นัด คำสั่งของศาลหรือข้อความอย่างอื่นไปยัง คู่กรณีหรือบุคคลอื่นใดในคดีเรื่องพิจารณา ศส ขสสั่งให้เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ศาลดำเนินการ ส่งหรือส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ โทรศัพท์ โทรสาร ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ หรือ สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใดก็ได้ โดยคำสั่ง ควรมีชื่อเป็นวงเล็บ ควรมีเลขที่คดีหรือ	มาตรา ๔ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจงแก้ ข้อกล่าวหาหรือเอกสารอื่นใด หรือการแจ้งวันนัด คำสั่งของศาลหรือข้อความอย่างอื่นไปยังคู่กรณี หรือบุคคลอื่นใดในคดี ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ เป็นผู้ส่ง หรือส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับ หรือส่งโดยทางโทรสาร ในการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่งต้องมีหลักฐานการ ได้ส่งจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานผู้จัด ให้บริการไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อ	มาตรา ๑๒ การส่งสำเนาคำร้อง สำเนาคำชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาหรือเอกสารอื่นใด หรือการแจ้งวัน นัด คำสั่งของศาลหรือข้อความอย่างอื่นไปยัง คู่กรณีหรือบุคคลอื่นใดในคดี ให้พนักงานคดี รัฐธรรมนูญเป็นผู้ส่ง หรือส่งโดยทางไปรษณีย์ ลงทะเบียนตอบรับ หรือส่งโดยทางโทรสาร หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์อื่น ในการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่งต้องมีหลักฐานการ ได้ส่งจากพนักงานคดีรัฐธรรมนูญหรือหน่วยงานผู้

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำงานวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
การปิดหรือการประกาศดังกล่าว ให้ถือว่าได้มีการ ส่งเอกสารโดยชอบแล้วนับแต่วันปิดหรือประกาศ	<p><u>ตำรวจแห่งสหประชาชาติแห่งเนือหาของเรื่อง</u> <u>ที่ตำรวจติดต่อ</u></p> <p><u>หลักเกณฑ์ และวิธีพิจารณาในกรณีที่มีความ</u> <u>จำเป็นเร่งด่วนและเพื่อความเหมาะสมตามสภาพ</u> <u>แห่งเนื้อหาของเรื่องทำการติดต่อ ศาลอาจสั่ง</u> <u>ให้ดำเนินการตามวรรคหนึ่งให้เขียนไปรษณีย์</u> <u>หรือส่งเอกสารโดยทางโทรสาร ไปรษณีย์</u> <u>อิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศอื่นใด</u> <u>ก็ได้</u></p> <p>ในการส่งเอกสารตามวรรคหนึ่งและวรรคสองต้องมี หลักฐานการได้ส่งจากเจ้าหน้าที่ศาลหรือหน่วยงาน ผู้จัดให้บริการไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อ ในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับ เอกสารตามวันเวลาที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับหรือได้รับหลังจากนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	ในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับ เอกสารตามวันเวลาที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับหรือได้รับหลังจากนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล	จัดให้บริการไปรษณีย์ หรือโทรคมนาคมที่เป็นสื่อ ในการส่งเอกสารนั้น ในกรณีนี้ให้ถือว่าผู้รับได้รับ เอกสารตามวันเวลาที่ปรากฏในหลักฐานดังกล่าว เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าไม่ได้รับหรือได้รับหลังจากนั้น หลักเกณฑ์และวิธีการดำเนินการตามมาตรานี้ ให้ เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อ ๓๒ วรรคหนึ่ง ในการพิจารณาคดีของศาล หากศาลเห็นว่าคดีใดมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้	มาตรา ๓๕ หากศาลเห็นว่าคดีเรื่องพิจารณาใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องแถลงยอมรับและเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้แล้ว ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้	มาตรา ๓๔ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ หรือพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องแถลงยอมรับเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้	มาตรา ๓๗ หากศาลเห็นว่าคดีใดเป็นปัญหาข้อกฎหมาย หรือมีข้อเท็จจริงเพียงพอที่จะพิจารณาวินิจฉัยได้ หรือพยานหลักฐานที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องแถลงยอมรับเพียงพอที่จะวินิจฉัยได้ ศาลอาจประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยคดีโดยไม่ทำการไต่สวนก็ได้
ข้อ ๓๒ วรรคสอง การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดบุคคลที่มีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้	มาตรา ๓๖ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้	มาตรา ๓๕ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้	มาตรา ๓๘ การไต่สวนของศาล ให้กระทำโดยเปิดเผย เว้นแต่เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควรเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณที่ทำการศาล หรือเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ ศาลมีอำนาจกำหนดให้เฉพาะบุคคลที่เกี่ยวข้องมีสิทธิอยู่ในห้องพิจารณาได้
ข้อ ๓๒ วรรคสาม เมื่อศาลประกาศกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งแรก ให้ส่งสำเนาประกาศแก่คู่กรณีไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัด ส่วนกำหนดวันนัดไต่สวนครั้งต่อไป ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด ข้อ ๓๒ วรรคสี่ ประกาศตามวรรคสาม ให้ปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาล			

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
-	-	-	<p>มาตรา ๓๓ ศาลอาจมอบหมายให้ตุลาการคนหนึ่งคนใดมีอำนาจ ดังต่อไปนี้</p> <p>(๑) มีคำสั่งเรียกให้พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริง หรือให้ความเห็น หรือส่งวัตถุ เอกสาร หรือพยานหลักฐานอื่นที่เกี่ยวข้อง ต่อศาล</p> <p>(๒) มีคำสั่งเรียกให้คู่กรณีมาให้ถ้อยคำหรือนำพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา</p> <p>(๓) มีคำสั่งเรียกให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับคดีมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งพยานหลักฐานมาประกอบการพิจารณา</p> <p>(๔) ใ้สอบสวนหรือมีคำสั่งในเรื่องใดที่มีใช้การวินิจฉัยชี้ขาดคดี</p> <p>ในกรณีจำเป็นตุลาการ พนักงานคดีรัฐธรรมนูญ หรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจากศาลมีอำนาจไปตรวจสอบสถานที่ บุคคล หรือสิ่งอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาก็ได้</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
-	<p>มาตรา ๓๒ พยานหลักฐาน <u>หรือข้อเท็จจริง</u> หรือข้อเท็จจริง ที่คู่กรณีนำเสนอหรือศาลเรียกมาเอง หากเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก<u>และศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม</u> ให้ศาลมีอำนาจส่งสำเนาหรือแจ้งให้บุคคลภายนอกดังกล่าวทราบ และได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้</p> <p><u>พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลส่งสำเนาหรือแจ้งให้คู่กรณีได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้าน</u></p>	<p>มาตรา ๓๑ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่คู่กรณีนำเสนอหรือศาลเรียกมาเอง หากเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ศาลมีอำนาจส่งสำเนาหรือแจ้งให้บุคคลภายนอกดังกล่าวทราบ และได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้</p> <p>พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลส่งสำเนาหรือแจ้งให้คู่กรณีได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้าน</p> <p>พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบห้ามมิให้ศาลรับฟัง เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อกรอำนวยการยุติธรรมหรือประโยชน์สาธารณะ</p>	<p>มาตรา ๓๔ พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่คู่กรณีนำเสนอหรือศาลเรียกมาเอง หากเกี่ยวข้องกับบุคคลภายนอก ให้ศาลมีอำนาจส่งสำเนาหรือแจ้งให้บุคคลภายนอกดังกล่าวทราบ และได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้านเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยก็ได้</p> <p>พยานหลักฐาน หรือข้อเท็จจริง ที่ศาลเรียกมาเอง ให้ศาลส่งสำเนาหรือแจ้งให้คู่กรณีได้มีโอกาสโต้แย้งคัดค้าน</p> <p>พยานหลักฐานที่เกิดขึ้นหรือได้มาโดยมิชอบห้ามมิให้ศาลรับฟัง เว้นแต่การรับฟังพยานหลักฐานนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อกรอำนวยการยุติธรรมหรือประโยชน์สาธารณะมากกว่าผลเสียที่อาจกระทบต่อระบบงานยุติธรรมหรือการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของประชาชน</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๓๓ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคลและ หลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนา พยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีก ฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ ตามที่ศาลกำหนด</p> <p>การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานพร้อมแสดงเหตุผล ความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐาน และ วิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว</p> <p>คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อม แสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร พยานหลักฐานใดที่คู่กรณีไม่ได้ยื่นบัญชีระบุ พยานไว้ คู่กรณีไม่อาจนำเข้าสู่การพิจารณาคดีได้ เว้นแต่ศาลจะอนุญาตเพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรม</p>	<p>มาตรา ๓๗ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาล เห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐาน และคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของ คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลา ทำการได้ตามที่ศาลกำหนด</p> <p>การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ คู่กรณีจัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลพร้อม แสดงเหตุผล ความจำเป็นในการอ้าง พยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่ง พยานหลักฐานดังกล่าว</p> <p>คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อม แสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการยื่น บัญชีระบุพยาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของ ศาล</p>	<p>มาตรา ๓๖ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และ หลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาลเห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐานและคัดสำเนา พยานหลักฐานของตนเองหรือของคู่กรณีอีก ฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลาทำการได้ ตามที่ศาลกำหนด</p> <p>การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณี จัดทำบัญชีระบุพยานยื่นต่อศาลพร้อมแสดง เหตุผล ความจำเป็นในการอ้างพยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐานดังกล่าว</p> <p>คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมพร้อม แสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาลเห็นสมควร หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการยื่น บัญชีระบุพยาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๓๙ คู่กรณีจะอ้างตนเอง บุคคล และหลักฐานอื่นเป็นพยานได้ตามที่ศาล เห็นสมควร และมีสิทธิขอตรวจพยานหลักฐาน และคัดสำเนาพยานหลักฐานของตนเองหรือของ คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่งนั้น ณ ที่ทำการศาลในเวลา ทำการได้ตามที่ศาลกำหนด</p> <p>การอ้างพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ คู่กรณีจัดทำบัญชีระบุพยานหลักฐานยื่นต่อศาล พร้อมแสดงเหตุผล ความจำเป็นในการอ้าง พยานหลักฐาน และวิธีการได้มาซึ่งพยานหลักฐาน ดังกล่าว</p> <p>คู่กรณีอาจยื่นบัญชีระบุพยานหลักฐานเพิ่มเติม พร้อมแสดงเหตุผลความจำเป็นได้ตามที่ศาล เห็นสมควร</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการยื่น บัญชีระบุพยานหลักฐาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนด ของศาล</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๓๔ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้า ไม่น้อยกว่าสิบห้าวันก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน</p> <p>ก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน ให้คู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานตามข้อ ๓๓ วรรคสอง ต่อศาลพร้อมสำเนาจำนวนเพียงพอตามที่ศาลกำหนด และหากคู่กรณียื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติมต้องกระทำก่อนการตรวจพยานหลักฐานเสร็จสิ้น</p> <p>การยื่นบัญชีระบุพยานเพิ่มเติม เมื่อย่างพ้นระยะเวลาตามวรรคสองจะกระทำได้อีกเมื่อได้รับอนุญาตจากศาล โดยผู้ขอต้องแสดงเหตุอันสมควรว่าไม่สามารถทราบถึงพยานหลักฐานนั้นหรือเป็นกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม</p>	<p>มาตรา ๓๘ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน<u>ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</u></p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการ <u>เฉพาะชั้นแรก</u>ในการตรวจพยานหลักฐาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๓๗ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน<u>ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</u></p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีการ ในการตรวจพยานหลักฐาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๔๐ เพื่อให้การพิจารณาคดีเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเป็นธรรม ศาลอาจกำหนดให้มีการตรวจพยานหลักฐานก่อนก็ได้ และให้แจ้งคู่กรณีทราบล่วงหน้าก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐาน<u>ไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</u></p> <p>หลักเกณฑ์ และวิธีการ ในการตรวจพยานหลักฐาน ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๓๕ ในวันนัดตรวจพยานหลักฐาน ให้คู่กรณี นำพยานหลักฐานทั้งหมดยื่นต่อศาลเพื่อให้ทั้งสองฝ่ายมีโอกาสตรวจสอบพยานหลักฐานดังกล่าว หากฝ่ายใดไม่อาจยื่นพยานหลักฐานที่อยู่ในความครอบครองของตนต่อศาลในวันนัดตรวจพยานหลักฐานได้อันเนื่องจากสภาพและความจำเป็นแห่งพยานหลักฐานนั้น ศาลอาจมีคำสั่งเป็นอย่างอื่น</p> <p>ในวันนัดตรวจพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ศาลหรือตุลาการประจำคดีหรือตุลาการคนใดคนหนึ่งที่ได้รับมอบหมายสอบถามคู่กรณีถึงความเกี่ยวข้องกับประเด็นและความจำเป็นที่ต้องสืบพยานหลักฐานที่อ้างอิงตลอดจนการยอมรับพยานหลักฐานของอีกฝ่ายหนึ่งแล้วจัดบันทึกรายงานการพิจารณาคดีไว้เมื่อเสร็จแล้วให้ศาลกำหนดวันนัดสืบพยาน และแจ้งให้คู่กรณีทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</p>	-	-	-
<p>ข้อ ๓๖ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีซักถาม เฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน</p> <p>ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันไต่สวน ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป</p>	<p>มาตรา ๓๙ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีซักถาม เฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน</p> <p>ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันไต่สวน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป</p>	<p>มาตรา ๓๘ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีซักถาม เฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน</p> <p>ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าไม่ตั้งใจที่จะสืบพยาน ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป</p>	<p>มาตรา ๔๑ การไต่สวนของศาลให้คู่กรณีซักถาม เฉพาะประเด็นที่ศาลกำหนดและให้มีการสืบพยานหลักฐานที่คู่กรณีไม่รับกัน</p> <p>ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่มาศาลในวันนัดไต่สวนโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าไม่ตั้งใจที่จะสืบพยานหลักฐาน ให้ศาลดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ข้อ ๓๗ ในการไต่สวนของศาล หากศาลเห็นว่า คดีใดมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพียงพอที่จะ พิจารณาวินิจฉัยได้ ศาลจะงดการไต่สวนก็ได้	-	-	-
<p>ข้อ ๓๘ การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลกำหนดและกระทำเท่าที่ จำเป็น</p> <p>การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ เอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบ ถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วย ตนเองหรือตอบคำถามของศาล</p> <p>เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจ อนุญาตให้คู่กรณีซักถามพยานเพิ่มเติมตาม ประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดย ให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน</p>	<p>มาตรา ๔๐ <u>ทบทไต่สวนในกรณีที่มีความ จำเป็นให้ศาลเรียกพยานบุคคลหรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญเข้ามาในการไต่สวนได้ ให้ศาล กำหนดและกระทำเท่าที่จำเป็น</u></p> <p>การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยาน ผู้เชี่ยวชาญเอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้ พยานทราบถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการ ไต่สวน แล้วให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธี แถลงด้วยตนเองหรือตอบคำถามของศาล</p> <p><u>เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจ อนุญาตให้คู่กรณีมีสิทธิซักถามพยานเพิ่มเติมตาม ประเด็นและข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดย ให้ฝ่ายที่อ้างพยานเป็นผู้ซักถามก่อน</u></p>	<p>มาตรา ๓๙ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ศาล เรียกพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามา ในการไต่สวนได้</p> <p>การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ เอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบ ถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้ว ให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเอง หรือตอบคำถามของศาล</p> <p>เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้คู่กรณีมี สิทธิซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและ ข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้าง พยานเป็นผู้ซักถามก่อน</p> <p>ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตาม ลัทธิ ศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามความสัตย์ จริงเสียก่อน</p>	<p>มาตรา ๔๒ ในกรณีที่มีความจำเป็นให้ศาล เรียกพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญเข้ามา ในการไต่สวนได้</p> <p>การไต่สวนพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ ให้ศาลสอบถามพยานบุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญ เอง ก่อนทำการไต่สวนให้ศาลแจ้งให้พยานทราบ ถึงประเด็นและข้อเท็จจริงที่จะทำการไต่สวน แล้ว ให้พยานเบิกความในข้อนั้นโดยวิธีแถลงด้วยตนเอง หรือตอบคำถามของศาล</p> <p>เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ให้คู่กรณีมี สิทธิซักถามพยานเพิ่มเติมตามประเด็นและ ข้อเท็จจริงที่ศาลกำหนดไว้ก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่อ้าง พยานเป็นผู้ซักถามก่อน</p> <p>ก่อนเบิกความพยานทุกคนต้องสาบานตนตาม ลัทธิ ศาสนา หรือจารีตประเพณีแห่งชาติของตน หรือกล่าวคำปฏิญาณว่าจะให้การตามความสัตย์ จริงเสียก่อน</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๓๙ ศาลอาจอนุญาตให้สืบพยานที่อยู่ นอกที่ทำการศาลตามที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือ ทั้งสองฝ่ายร้องขอโดยระบบการประชุมทางวิดีโอ ทัศน์ได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการ เพื่อจัดให้มีระบบดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่าย ในการนี้ทั้งหมด</p> <p>การสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำใน ห้องพิจารณาของศาล</p>	<p>มาตรา ๔๑ ศาลอาจอนุญาตให้สืบพยานที่อยู่ นอกที่ทำการศาลด้วยวิธีการตามที่คู่กรณีฝ่ายใด ฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอ โดยให้ฝ่ายที่ร้อง ขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีวิธีการดังกล่าว และเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้เว้นแต่ศาลจะ กำหนดเป็นอย่างอื่น</p>	-	-
<p>ข้อ ๔๐ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือ ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและ ศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคล ที่ต้องมาเบิกความ เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยัน ข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าต่อศาล ตาม ประเด็นที่ศาลกำหนดหรือที่คู่กรณีฝ่ายที่ร้องขอ กำหนดและศาลอนุญาต โดยให้ส่งต้นฉบับบันทึก ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า ต่อศาล และสำเนาแก่คู่กรณีฝ่ายอื่นทราบก่อน วันนัดสืบพยานบุคคลนั้นไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน</p> <p>คู่กรณีที่ติดใจคัดค้านข้อเท็จจริงในบันทึกถ้อย คำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า ดังกล่าวในประเด็นใด ให้ทำคำคัดค้านเป็น</p>	-	-	-

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>หนังสือยื่นต่อศาลก่อนวันนัดสืบพยานบุคคลนั้น ไม่น้อยกว่าสามวัน มิฉะนั้น ให้ถือว่าไม่ติดใจ คัดค้าน</p> <p>ในวันนัดสืบพยาน ให้พยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า แล้วตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาลและคู่กรณีฝ่ายอื่น ตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามความในวรรคสอง และศาลอนุญาต หากพยานไม่มาศาล หรือมาศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นนั้นก็ได้</p> <p>พยานบุคคลใดยื่นบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้าตามวรรคหนึ่งต่อศาลแล้ว จะขอถอนบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้านั้นมิได้ และ</p>			

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
เมื่อพยานรับรองบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นล่วงหน้าแล้ว ให้ถือว่าบันทึกถ้อย คำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นล่วงหน้า เป็นส่วนหนึ่งของคำเบิกความของพยาน			
<p>ข้อ ๔๑ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือ ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายที่อ้างพยานนั้นร้องขอและ ศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยานบุคคลใด เสนอบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นต่อศาลตามประเด็นที่ศาลกำหนด แทน การมาเบิกความโดยพยานไม่ต้องมาศาลภายใน เจ็ดวันนับแต่วันทราบคำสั่งศาลก็ได้</p> <p>ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกคำพยานตามวรรคหนึ่ง ให้คู่กรณีทราบหรือมีคำสั่งแจ้งให้คู่กรณีมารับ สำเนาบันทึกคำพยานภายในระยะเวลาที่ศาล กำหนด และหากคู่กรณีตั้งใจคัดค้านข้อเท็จจริง ในบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ดังกล่าวในประเด็นใด ให้ทำคำคัดค้านเป็น หนังสือยื่นต่อศาลภายในสามวันนับแต่วันได้รับ สำเนาบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือ ความเห็นนั้น มิฉะนั้น ให้ถือว่าไม่ตั้งใจคัดค้าน</p>	<p>มาตรา ๔๒ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือใน กรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้อง ขอและศาลอนุญาต ศาลอาจกำหนดให้พยาน บุคคลหรือพยานผู้เชี่ยวชาญคนใดเสนอบันทึก ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาล แทนการมาเบิกความได้</p> <p>ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นตามวรรคหนึ่งให้คู่กรณีทราบ และ หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจคัดค้านก็ให้ทำ คำคัดค้านเป็นหนังสือหรือร้องขอนำพยานผู้ให้ ถ้อยคำมาเบิกความก็ได้</p> <p>ศาลอาจนัดให้พยานมาศาลเพื่อตอบข้อซักถาม เพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณี ตามประเด็นที่ เสนอต่อศาลตามความในวรรคสองและศาล อนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มา ศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยัน</p>	<p>มาตรา ๔๑ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือใน กรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาล อนุญาต ศาลอาจกำหนดให้คู่กรณี พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ข้อเท็จจริง หรือความเห็นเป็นหนังสือ หรือเสนอบันทึก ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลแทน การมาเบิกความได้</p> <p>ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นตามวรรคหนึ่งให้คู่กรณีทราบ และ หากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจคัดค้าน หรือ โต้แย้ง ก็ให้ทำคำคัดค้านหรือคำโต้แย้งเป็น หนังสือหรือร้องขอนำพยานผู้ให้ถ้อยคำมาเบิก ความก็ได้</p> <p>ศาลอาจนัดให้พยานมาศาลเพื่อตอบข้อซักถาม เพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณี ตามประเด็นที่ เสนอต่อศาลตามความในวรรคสองและศาล อนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มา</p>	<p>มาตรา ๔๔ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือ ในกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาล อนุญาต ศาลอาจกำหนดให้คู่กรณี พยานบุคคล พยานผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ข้อเท็จจริง หรือความเห็นเป็นหนังสือ หรือเสนอบันทึก ถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นต่อศาลแทน การมาเบิกความได้</p> <p>ให้ศาลส่งสำเนาบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริง หรือความเห็นตามวรรคหนึ่งให้คู่กรณีอีกฝ่ายหนึ่ง ทราบ และหากคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งตั้งใจ คัดค้าน หรือโต้แย้ง ก็ให้ทำคำคัดค้านหรือ คำโต้แย้งเป็นหนังสือหรือร้องขอนำพยานผู้ให้ ถ้อยคำมาเบิกความก็ได้</p> <p>ศาลอาจอนุญาตให้นัดพยานมาศาลเพื่อตอบ ข้อซักถามเพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณี ตาม ประเด็นที่เสนอต่อศาลตามความในวรรคสอง ใน กรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มาศาล หรือมา</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอบปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอบปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ศาลอาจนัดให้พยานมาศาลเพื่อตอบข้อซักถามเพิ่มเติมของศาล หรือของคู่กรณี ตามประเด็นที่เสนอต่อศาลตามความในวรรคสองและศาลอนุญาต ในกรณีเช่นนี้ ถ้าพยานบุคคลนั้นไม่มาศาล หรือมาศาลแต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นนั้นก็ได้</p>	<p>ข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดีเรื่องพิจารณา เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นนั้นก็ได้</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการจัดทำ การยื่น การส่ง และการคัดค้านบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>ศาล หรือมาศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นนั้นก็ได้</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการจัดทำ การยื่น การส่ง และการคัดค้านบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>ศาล แต่ไม่ยอมตอบข้อซักถาม ให้ศาลปฏิเสธที่จะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นเป็นพยานหลักฐานในคดี เว้นแต่มีพยานหลักฐานอื่นประกอบและศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะรับฟังบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็นของพยานบุคคลนั้นประกอบพยานหลักฐานอื่นนั้นก็ได้</p> <p>หลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการจัดทำ การยื่น การส่ง และการคัดค้านบันทึกถ้อยคำยืนยันข้อเท็จจริงหรือความเห็น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>
<p>ข้อ ๔๒ ระหว่างการไต่สวนของศาล ให้ศาลบันทึกการพิจารณาการพิจารณาคดีรวมไว้ในสำนวนและจัดให้คู่มือลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน</p> <p>การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง หรือวิธีการอื่นตามที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๔๓ การไต่สวนของศาล ให้ศาลบันทึกการพิจารณาการพิจารณาคดีรวมไว้ในสำนวนและจัดให้คู่มือลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน</p> <p>การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง หรือวิธีการอื่นตามที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๔๒ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกการพิจารณาการพิจารณาคดีรวมไว้ในสำนวน หากมีการไต่สวนให้คู่มือลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในการพิจารณาด้วย</p> <p>การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง หรือวิธีการอื่นตามที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๔๕ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกการพิจารณาการพิจารณาคดีรวมไว้ในสำนวน หากมีการไต่สวนให้คู่มือลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานในการพิจารณาด้วย</p> <p>การบันทึกคำเบิกความของพยานในการไต่สวนให้บันทึกการพิจารณาโดยใช้เครื่องมือบันทึกเสียงและเครื่องมือบันทึกภาพและเสียง หรือวิธีการอื่นตามที่ศาลกำหนด</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๔๓ กรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอให้มีการแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดี ก็ให้กระทำได้ตามที่ศาลเห็นสมควร</p> <p>การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีของคู่กรณีต้องทำเป็นหนังสือ เว้นแต่ศาลเห็นสมควรให้กระทำด้วยวาจา</p> <p>การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีด้วยวาจาให้ผู้ร้องเป็นผู้แถลงก่อนและให้ผู้ถูกร้องแถลงในลำดับถัดไป</p> <p>การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีด้วยวาจาของแต่ละฝ่าย ศาลจะซักถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมจากผู้แถลงในระหว่างการแถลง หรือภายหลังการแถลงก็ได้</p> <p>การแถลงการณ์เปิดคดีหรือปิดคดีด้วยวาจาตามวรรคสามและวรรคสี่ ให้นำความในข้อ ๔๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p>	-	-	-
-	<p>มาตรา ๔๔ ในการนั่งพิจารณาคดี ศาลอาจขอให้พยานผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นหรือจัดทำความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัยได้ แต่ต้องให้ผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณีทราบความเห็นและให้โอกาสโต้แย้งความเห็นของ</p>	-	-

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
	<p>พยานผู้เชี่ยวชาญดังกล่าวเป็นหนังสือภายในเวลา ที่ศาลกำหนด</p>		
<p>ข้อ ๔๔ ในการประชุมปรึกษาเพื่อพิจารณา และวินิจฉัย คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง จะให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นแล้วแต่กรณีเป็น หนังสือก็ได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากศาล</p>	<p>มาตรา ๔๗ ในการนั่งพิจารณาคดี ศาลอาจ อนุญาตให้คู่กรณี พยาน หรือผู้เกี่ยวข้อง ให้ข้อเท็จจริงหรือความเห็นแล้วแต่กรณีเป็น หนังสือได้</p>	<p>-</p>	<p>-</p>
<p>ข้อ ๔๕ ศาลมีอำนาจเรียกเอกสารหรือหลักฐาน ที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้พนักงานสอบสวน หน่วย ราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการ ส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใดเพื่อประโยชน์แห่งการ พิจารณาได้</p> <p>ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ตามข้อกำหนดนี้ให้ตุลาการ เป็นเจ้าของพนักงานในการยุติธรรมตามประมวล กฎหมายอาญา</p>	<p>มาตรา ๓๑ ในการนั่งพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจ เรียกเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการ ใดเพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p> <p>ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อ ปฏิบัติหน้าที่ตามที่มอบหมาย</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการเป็นเจ้าของพนักงานใน การยุติธรรมตามกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๓๐ ในการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจเรียก เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใด เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p> <p>ศาลมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ บุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ มอบหมาย</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการเป็นเจ้าของพนักงาน ในการยุติธรรมตามกฎหมาย</p>	<p>มาตรา ๓๒ ในการพิจารณาคดี ศาลมีอำนาจเรียก เอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ ตลอดจนขอให้ พนักงานสอบสวน หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น ดำเนินการใด เพื่อประโยชน์แห่งการพิจารณาได้</p> <p>ศาลมีอำนาจแต่งตั้งพนักงานคดีรัฐธรรมนูญ บุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ มอบหมาย</p> <p>ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ตุลาการเป็นเจ้าของพนักงาน ในการยุติธรรมตามกฎหมาย</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>ข้อ ๔๖ ศาลอาจสั่งงดการสืบพยานหลักฐานใด ๆ ที่เห็นว่า ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่มีความจำเป็นแก่การพิจารณาวินิจฉัย หรือจะทำให้คดีล่าช้าโดยไม่สมควร</p>	<p>มาตรา ๔๖ ในการนั่งพิจารณาคดี ศาลอาจสั่งงดการสืบพยานหลักฐานใด ๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณาวินิจฉัย <u>หรือไม่มีสิทธิขอรับฟังพยานหลักฐาน</u> พิสูจน์พยานหลักฐาน หรือไม่มีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะพิสูจน์พยานหลักฐานได้ หรือสั่งทำใ้คดีสืบประวัติให้ชักช้าโดยไม่สมควร</p> <p><u>ก่อนศาลสั่งงดสืบพยานหลักฐานตามวรรคก่อนให้ศาลฟังคู่กรณีฝ่ายที่เกี่ยวข้องเสียก่อนที่จะมีคำสั่ง</u></p>	<p>กำหนดไว้ในมาตรา ๓๓ วรรคสอง</p>	<p>กำหนดไว้ในมาตรา ๓๖ วรรคสอง</p>
<p>ข้อ ๔๗ ในกรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือโดยคู่กรณีร้องขอ ศาลอาจสั่งให้มีการนำสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่าจะกระทำในเวลาใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้</p>	<p>มาตรา ๔๕ ในการนั่งพิจารณาคดี กรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่ายร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่าจะกระทำในเวลาใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้</p>	<p>มาตรา ๔๐ ในการพิจารณาคดี กรณีที่ศาลเห็นสมควรหรือกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการใด ในเวลาใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีวิธีการดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น</p> <p>การสืบพยานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล</p>	<p>มาตรา ๔๓ ในการพิจารณาคดี กรณีที่ศาลเห็นสมควร หรือกรณีที่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งร้องขอและศาลอนุญาต ศาลอาจสั่งให้มีการสืบพยานหลักฐาน ตรวจสอบบันทึก เอกสาร วัตถุ หรือสถานที่ ไม่ว่าจะกระทำโดยวิธีการใด ในเวลาใด ภายในหรือภายนอกที่ทำการศาลก็ได้ โดยให้ฝ่ายที่ร้องขอเป็นผู้ดำเนินการเพื่อจัดให้มีวิธีการดังกล่าวและเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการนี้ เว้นแต่ศาลจะกำหนดเป็นอย่างอื่น</p> <p>การสืบพยานหลักฐานตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่ากระทำในห้องพิจารณาของศาล</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
		การดำเนินการตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่งให้ พนักงานคดีรัฐธรรมนูญตรวจสอบและรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของ ศาลได้	การดำเนินการตามมาตรานี้ ศาลมีอำนาจสั่ง ให้พนักงานคดีรัฐธรรมนูญตรวจสอบและรวบรวม พยานหลักฐานเพื่อประกอบการพิจารณาคดีของ ศาลได้
ข้อ ๔๘ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนิน กระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใด ๆ ที่ได้มา หรือมีอยู่ หรือที่คู่กรณีนำมาสืบนั้น เกี่ยวกับประเด็นและเป็นอันเพียงพอให้ฟังเป็นยุติ ได้หรือไม่	มาตรา ๓๔ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนินกระบวนการ พิจารณาและวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใด ๆ ที่ได้มา หรือมีอยู่ หรือที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้องนำมาสืบนั้น จะเกี่ยวกับประเด็นที่ศาลกำหนดไว้และเป็นอัน เพียงพอให้ฟังเป็นยุติได้หรือไม่ แล้วพิจารณา วินิจฉัยไปตามนั้น	มาตรา ๓๓ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนิน กระบวนการพิจารณาและวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใด ๆ ที่ได้มา หรือมีอยู่ หรือที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้อง นำมาสืบนั้น จะเกี่ยวกับประเด็นที่ศาลกำหนดไว้และ เป็นอันเพียงพอให้ฟังเป็นยุติได้หรือไม่ ในการพิจารณาคดี ศาลอาจสั่งงดการสืบ พยานหลักฐานใด ๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ พิจารณาวินิจฉัย หรือประวิงให้ชักช้า	มาตรา ๓๖ ศาลมีอำนาจในอันที่จะดำเนินกระบวนการ พิจารณาและวินิจฉัยว่าพยานหลักฐานใด ๆ ที่ได้มา หรือมีอยู่ หรือที่คู่กรณีหรือผู้เกี่ยวข้อง นำมาสืบนั้น จะเกี่ยวกับประเด็นที่ศาลกำหนดไว้และ เป็นอันเพียงพอให้ฟังเป็นยุติได้หรือไม่ ในการพิจารณาคดี ศาลอาจสั่งงดการสืบ พยานหลักฐานใด ๆ ที่เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ พิจารณาวินิจฉัย หรือประวิงให้คดีชักช้า
ข้อ ๔๙ การพิจารณาคดีของศาลให้กระทำ ด้วยความรวดเร็ว เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย เหตุ จำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่ ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะสั่งเลื่อนการพิจารณาคดีออกไปก็ได้	มาตรา ๓๓ การดำเนินการกระบวนการพิจารณาคดี ของศาลให้กระทำด้วยความรวดเร็ว และมี กำหนดเวลาที่แน่นอน เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย เหตุจำเป็นอันอันมิอาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่น ตามที่ศาลเห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความ ยุติธรรม ศาลจะสั่งเลื่อนการพิจารณาคดี ออกไปก็ได้	มาตรา ๓๒ การพิจารณาคดีของศาลให้กระทำ ด้วยความรวดเร็ว ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันอันมิ อาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่คู่กรณีหรือ ผู้เกี่ยวข้องร้องขอ หรือศาลเห็นสมควร เพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะสั่งเลื่อน กระบวนการพิจารณาออกไปก็ได้	มาตรา ๓๕ การพิจารณาคดีของศาลให้กระทำ ด้วยความรวดเร็ว ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันอันมิ อาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่คู่กรณีหรือ ผู้เกี่ยวข้องร้องขอ หรือศาลเห็นสมควร เพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรม หรือเพื่อประโยชน์ สาธารณะ ศาลจะสั่งเลื่อนกระบวนการพิจารณา ออกไปก็ได้

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	ในกรณีมีเหตุสุดวิสัย หรือเหตุจำเป็นอันอันมิ อาจก้าวล่วงได้ หรือเหตุอื่นตามที่คู่กรณีหรือ ผู้เกี่ยวข้องร้องขอ หรือศาลเห็นสมควร เพื่อ ประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลจะสั่งเลื่อน กระบวนการพิจารณาออกไปก็ได้		
		หมวด ๓ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง	หมวด ๓ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง
ข้อ ๕๐ การพิจารณาวินิจฉัยของศาลให้ วินิจฉัยทุกประเด็นที่ศาลกำหนด โดยตุลาการที่ เป็นองค์คณะทุกคนจะงดออกเสียงในประเด็นใด ประเด็นหนึ่งตามที่ศาลกำหนดมิได้	มาตรา ๔๘ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ พิจารณาวินิจฉัยแล้ว ในการวินิจฉัยคดีของศาล ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนจะงดออกเสียง ในประเด็นแห่งคดีที่วินิจฉัยมิได้	มาตรา ๔๓ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ พิจารณาวินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยคดีของศาล ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนจะงดออกเสียงใน ประเด็นแห่งคดีมิได้	มาตรา ๔๖ เมื่อศาลมีคำสั่งให้รับคำร้องไว้ พิจารณาวินิจฉัยแล้ว การวินิจฉัยคดีของศาล ตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคนจะงดออกเสียง ในประเด็นแห่งคดีมิได้
ข้อ ๕๑ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกรายงานการ พิจารณาคดี	มาตรา ๔๙ ให้ศาลเป็นผู้บันทึกรายงานการ นั่งพิจารณาคดี	-	-
ข้อ ๕๒ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญหรือ ตุลาการผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ลงลายมือชื่อ ในคำสั่ง ประกาศ หรือหนังสืออื่นใดของศาล	มาตรา ๕๐ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญเป็น ผู้ลงลายมือชื่อในคำสั่ง หรือประกาศ แล้วแต่ กรณี ส่วนหนังสืออื่นใดของศาล ให้ประธานศาล รัฐธรรมนูญหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเป็นผู้ ลงลายมือชื่อ	-	-

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
หมวด ๕ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง	หมวด ๓ การทำคำวินิจฉัยหรือคำสั่ง	-	-
<p>ข้อ ๕๓ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลต้องลงลายมือชื่อของตุลาการที่วินิจฉัย ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้องค์คณะนั้นมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งที่เป็นองค์คณะจัดแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วกลักรวมไว้กับคำวินิจฉัย</p>	<p>มาตรา ๕๑ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง</p> <p><u>ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคำขอทุกข้อตามที่ปรากฏในคำร้อง ห้ามมิให้วินิจฉัยชี้ขาดเกินคำขอหรือนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง</u></p> <p>ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ เมื่อการลงมติเสร็จสิ้น ให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะจัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาล</p> <p><u>คำวินิจฉัยของศาลต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น</u> ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้องค์คณะนั้น</p>	<p>มาตรา ๔๔ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง</p> <p>ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดทุกข้อตามประเด็นที่ศาลกำหนด ห้ามมิให้วินิจฉัยชี้ขาดเกินคำขอหรือนอกจากที่ปรากฏในคำร้อง เว้นแต่เป็นการอธิบายหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น</p> <p>ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ และให้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาล</p> <p>ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ และองค์</p>	<p>มาตรา ๔๘ คำวินิจฉัยของศาลอย่างน้อยต้องประกอบด้วยความเป็นมาหรือคำกล่าวหา สรุปข้อเท็จจริงที่ได้มาจากการพิจารณา เหตุผลในการวินิจฉัยในปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย และบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้นอ้างอิง</p> <p>ให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดคดีทุกข้อไปตามลำดับแห่งประเด็นข้อพิพาทที่ศาลกำหนด เว้นแต่</p> <p>(๑) ศาลอาจยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่เกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชนขึ้นวินิจฉัยก็ได้</p> <p>(๒) ในกรณีที่คำวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาทข้อใดให้ผลเป็นการยุติคดีได้แล้ว ศาลจะไม่วินิจฉัยประเด็นข้อพิพาทข้ออื่นต่อไปก็ได้</p> <p>ห้ามมิให้ศาลวินิจฉัยชี้ขาดเกินคำขอของคู่กรณี เว้นแต่เป็นการอธิบายแนะนำหรือกำหนดแนวทางปฏิบัติให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยนั้น</p> <p>ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำ</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	<p>พิจารณาหากเห็นว่าเป็นกรณีมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ ให้มอบหมายตุลาการคนใดคนหนึ่งที่เป็นองค์คณะจัดแจ้งเหตุดังกล่าวแล้วกลั้ตรวมไว้กับคำวินิจฉัย</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาภายในสิบห้าวันนับแต่วันอ่าน</p>	<p>คณะพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุจำเป็นดังกล่าว ให้มอบหมายตุลาการคนนั้น หรือตุลาการคนอื่นจัดแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมเหตุผลแล้วกลั้ตรวมไว้กับคำวินิจฉัย</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว</p>	<p>ความเห็นในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือพร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติและให้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาล</p> <p>ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนที่วินิจฉัยต้องลงลายมือชื่อในคำวินิจฉัยนั้น ถ้าตุลาการคนใดมีเหตุจำเป็นไม่สามารถลงลายมือชื่อได้ และองค์คณะพิจารณาแล้วเห็นว่ามิเหตุจำเป็นดังกล่าว ให้มอบหมายตุลาการคนนั้น หรือตุลาการคนอื่นจัดแจ้งเหตุดังกล่าวพร้อมเหตุผลแล้วรวมไว้กับคำวินิจฉัย</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัยของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว</p>
<p>ข้อ ๕๔ ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะทุกคนจะต้องทำความเข้าใจในการวินิจฉัยในส่วนของตนเป็นหนังสือ พร้อมแถลงด้วยวาจาต่อที่ประชุมก่อนการลงมติ เมื่อการลงมติเสร็จสิ้น ให้ตุลาการซึ่งเป็นองค์คณะจัดทำคำวินิจฉัยของศาล</p> <p>การทำคำวินิจฉัยของศาลตามวรรคหนึ่ง องค์คณะอาจมอบหมายให้ตุลาการคนใดคนหนึ่งเป็นผู้จัดทำคำวินิจฉัยตามมติของศาลก็ได้</p>	<p>กำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา ๕๑</p>	<p>กำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา ๔๔</p>	<p>กำหนดรวมไว้ในร่างมาตรา ๔๘</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>คำวินิจฉัยของศาลและความเห็นในการวินิจฉัย ของตุลาการที่เป็นองค์คณะทุกคน ให้ประกาศใน ราชกิจจานุเบกษา</p>			
<p>ข้อ ๕๕ คำวินิจฉัยของศาลให้เป็นเด็ดขาด มี ผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาลอื่น และ องค์กรอื่นของรัฐ</p> <p>คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวันอ่าน</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคำร้องที่มีคู่กรณี ถ้า คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่ กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึก ไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่าน โดยชอบแล้ว</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคำร้องที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือ ว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัย เป็นวันอ่าน</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคำร้องตามข้อ ๑๗ (๑๑) ว่า ไม่เป็นไปตามมาตรา ๑๘๔ วรรค หนึ่งหรือวรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ หรือข้อ ๑๗ (๑๓) (๑๔) (๑๘) หรือ (๑๙) ว่า ขัด หรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญหรือไม่ชอบด้วย</p>	<p>มาตรา ๕๒ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวัน อ่าน</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดี<u>เรื่องพิจารณา</u>ที่มี คู่กรณี ถ้าคู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาล บันทึกไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดย ชอบแล้ว</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดี<u>เรื่องพิจารณา</u>ที่ไม่ มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้อง และให้ถือว่าวันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏใน คำวินิจฉัยเป็นวันอ่าน</p> <p>การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของ ศาลตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสาม ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๔๕ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวัน อ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำวินิจฉัยนั้น</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้า คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่ กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึก ไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่า วันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็น วันอ่าน</p> <p>การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของศาล ตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสาม ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๔๙ คำวินิจฉัยของศาลให้มีผลในวัน อ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำวินิจฉัยนั้น</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่มีคู่กรณี ถ้า คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือทั้งสองฝ่าย แล้วแต่ กรณี ทราบนัดโดยชอบแล้วไม่มา ให้ศาลบันทึก ไว้และให้ถือว่าคำวินิจฉัยนั้นได้อ่านโดยชอบแล้ว</p> <p>ในกรณีที่ศาลมีคำวินิจฉัยคดีที่ไม่มีผู้ถูกร้อง ให้ศาลแจ้งคำวินิจฉัยของศาลแก่ผู้ร้องและให้ถือว่า วันที่ศาลลงมติซึ่งเป็นวันที่ปรากฏในคำวินิจฉัยเป็น วันอ่าน</p> <p>การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของ ศาลตามวรรคสองและการแจ้งตามวรรคสาม ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด</p>

<p>ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๔</p>	<p>ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗</p>
<p>รัฐธรรมนูญ ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจัดทำ ประกาศผลแห่งคำวินิจฉัยของศาลส่งไปประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาโดยเร็ว การแจ้งให้มาฟังและการอ่านคำวินิจฉัยของ ศาลตามวรรคสามและการแจ้งตามวรรคสี่ ให้ เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ศาลกำหนด</p>			
<p>ข้อ ๕๖ คำสั่งจำหน่ายคำร้องตามข้อ ๒๓ และคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามข้อ ๒๗ วรรคสอง ต้องประกอบด้วยความเป็นมา โดยย่อของคำร้อง ความเห็นประกอบ และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย ที่ยกขึ้นอ้างอิง ให้นำความในข้อ ๕๔ วรรคสอง มาใช้บังคับ ในการทำคำสั่งโดยอนุโลม เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จ แล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน</p>	<p>มาตรา ๕๓ คำสั่งจำหน่ายคำร้องตามมาตรา ๒๔ และมาตรา ๒๕ และคำสั่งไม่รับ คำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๘ ต้อง ประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคำร้อง <u>เหตุผลในการมีคำสั่ง</u> ความเห็นประกอบ และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้น อ้างอิง เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน <u>คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มี ผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง</u></p>	<p>มาตรา ๔๖ คำสั่งจำหน่ายคำร้องตามมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๔ และคำสั่งไม่รับ คำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๖ ต้อง ประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคำร้อง <u>เหตุผลในการมีคำสั่ง</u> ความเห็นประกอบ และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้น อ้างอิง เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มี ผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง</p>	<p>มาตรา ๕๐ คำสั่งจำหน่ายคดีตามมาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ และคำสั่งไม่รับคำร้องไว้ พิจารณาวินิจฉัยตามมาตรา ๒๘ ต้อง ประกอบด้วยความเป็นมาโดยย่อของคำร้อง <u>เหตุผลในการมีคำสั่ง</u> ความเห็นประกอบ และ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญและกฎหมายที่ยกขึ้น อ้างอิง เมื่อจัดทำคำสั่งเสร็จแล้ว ให้แจ้งคู่กรณีทราบ พร้อมปิดประกาศไว้ ณ ที่ทำการศาลไม่น้อยกว่า สิบห้าวัน คำสั่งของศาลตามวรรคหนึ่งและวรรคสองให้มี ผลนับแต่วันที่ศาลมีคำสั่ง</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
<p>ข้อ ๕๗ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาด เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาด หรือผิดพลาด เช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้</p> <p>การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความข้อ ๕๔ วรรคสองและวรรคสาม มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการทำคำสั่งตามข้อนี้ ให้เป็นไปตามที่ศาลกำหนด</p>	<p>มาตรา ๕๔ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้</p> <p>การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความในมาตรา ๕๑ วรรคสี่ มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๔๗ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้</p> <p>การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความในมาตรา ๔๔ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>	<p>มาตรา ๕๑ ในกรณีที่คำวินิจฉัยหรือคำสั่งของศาลมีข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เมื่อศาลเห็นเอง หรือเมื่อคู่กรณีร้องขอและศาลเห็นสมควร ศาลจะมีคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมข้อผิดพลาดหรือผิดพลาดเล็กน้อย เช่นว่านั้นให้ถูกต้องก็ได้</p> <p>การทำคำสั่งแก้ไขเพิ่มเติมตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่เป็นการกลับหรือแก้ผลในคำวินิจฉัยหรือคำสั่งเดิม เมื่อได้ทำคำสั่งเช่นว่านั้นแล้ว ให้แจ้งผู้ร้องหรือคู่กรณีแล้วแต่กรณี ได้รับทราบ และให้นำความในมาตรา ๔๘ วรรคหก มาใช้บังคับโดยอนุโลม</p> <p>หลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการจัดทำคำสั่งตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง ให้เป็นไปตามข้อกำหนดของศาล</p>

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
บทเฉพาะกาล	บทเฉพาะกาล	บทเฉพาะกาล	บทเฉพาะกาล
<p>ข้อ ๕๘ บรรดาคดีหรือการใดที่อยู่ในระหว่างการดำเนินการของคณะตุลาการรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๕ วรรคสี่ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๔ ให้ศาลดำเนินการต่อไป</p> <p>ข้อกำหนดนี้ไม่ใช้บังคับแก่คดีที่ยื่นคำร้องไว้ก่อนวันที่ข้อกำหนดนี้ใช้บังคับ และให้ใช้ข้อกำหนดคณะตุลาการรัฐธรรมนูญว่าด้วยองค์คณะในการพิจารณาพิพากษา วิธีพิจารณา และการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๔ ที่ใช้บังคับอยู่ในวันที่ยื่นคำร้องนั้นบังคับต่อไป เว้นแต่ศาลจะเห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น</p>	<p>มาตรา ๕๔/๑ ให้ศาลดำเนินการจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๕๘ ให้ศาลดำเนินการจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้แล้วเสร็จและเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p> <p>ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการให้มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๕ โดยความเห็นชอบของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๕๒ ให้ศาลดำเนินการจัดทำร่างข้อกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้</p> <p>ในระหว่างที่ยังไม่มีพนักงานคดีรัฐธรรมนูญให้เจ้าหน้าที่ศาลรัฐธรรมนูญผู้ปฏิบัติงานด้านคดีในศาลรัฐธรรมนูญทำหน้าที่เป็นพนักงานคดีรัฐธรรมนูญไปพลางก่อน</p>
	<p>มาตรา ๕๔/๒ ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อกำหนดของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	<p>มาตรา ๕๔ ในระหว่างที่ยังไม่มีข้อกำหนดของศาลตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐ ไปพลางก่อน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้</p>	

ข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยวิธีพิจารณาและการทำคำวินิจฉัย พ.ศ. ๒๕๕๐	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอปี พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งคณะกรรมการ ของสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาเสร็จแล้ว ปี พ.ศ. ๒๕๕๒	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๕	ร่างที่ศาลรัฐธรรมนูญเสนอ ปี พ.ศ. ๒๕๕๗
	<p>มาตรา ๕๕ บรรดาคดีเรื่องพิจารณาซึ่งค้าง พิชิตหรืออยู่ในศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับ ให้ใช้บทบัญญัติ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้บังคับ <i>เว้นแต่คดีซึ่งเห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น</i></p> <p><i>หากไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่เรื่องพิจารณา ซึ่งค้างอยู่ในศาลตามวรรคหนึ่ง ให้ใช้ข้อกำหนด เดิมของศาลบังคับแก่เรื่องพิจารณานั้น</i></p>	<p>มาตรา ๕๐ บรรดาคดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ใน ศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ นี้ใช้บังคับ ให้ใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญนี้บังคับ เว้นแต่ศาลจะ เห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น</p> <p>หากไม่มีบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญนี้ใช้บังคับแก่คดีซึ่งค้างอยู่ในศาลตาม วรรคหนึ่ง ให้ใช้ข้อกำหนดเดิมของศาลบังคับแก่ คดีนั้น</p>	<p>มาตรา ๕๓ บรรดาคดีซึ่งค้างพิจารณาอยู่ใน ศาลก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้บังคับ เว้นแต่ ศาลจะเห็นสมควรกำหนดเป็นอย่างอื่น</p>